

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és
o ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

HIRDETÉSI DIJAK:

Nyitási sor: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

TELEFON-SZÁM: Szerkesztőség: 379. Kiadóhivatal: 379.

Szavazók!!

Ne feledjétek el, hogy

Dr. Pisztori Mór

az I. kerület
ellenzéki jelöltje

MA

délután 3 órakor

tartja meg

program beszédét

a

Városi Vigadóban.

Jöjjetek el

mindnyájan!

Kiknek kell választani?

Választani kell tehát! Választani a között, hogy a nyomoruságok, nemzeti megalázások, a lassu, de biztos tönkremenetel azon rendszere, mely 1868 óta él és uralkodik befejezhesse e nemzetpusztító munkáját, vagy pedig megáljt kiáltunk ennek a rendszernek, melyet bár sokszor jóhiszemű politikusok képviseltek; mégis a nemzeti consolidálódás terén mindig csődöt mondott.

Kinek kell választani? Az Isten áldotta, egészséges érzékű magyar földnépének nem kell választania. Ez a nép már rég-regen választott. Helyesebben ez a nép soha egy percig el nem fogadta a 67-es kiegyezést, mert nagyon jól érezte, hogy: „közös lónak turós a háta!” Ez a nép már megértette 1848-at, megértette, hogy Magyarországon a törvény előtt mindenki egyenlő, s míg ő maga egy nap alatt lett jobbágyból szabad polgár, addig testvéri szeretettel tekintett magával egyenlő polgárnak mindenkit, a kinek azelőtt még csak jobbágy joga sem volt. Megértette, hogy Magyarország önálló és független állam, semmiféle más országnak alávetve nincs. Megértette, hogy a maga sorsáról maga intézkedik, egyetértésben azzal, a ki az ő szemében mindig a legelső magyar ember volt: a ki-

rálylal. Megértette még azt is, hogy van neki egy mindig háladatlan sógora a német és ezt a németet bár milyen rossz sógor volt is mindig, ha bajba került, a sógorság révén mégis segítenie kell. De nem értette meg azt, hogy miért kelljen neki fizetni azt az adósságot, amit a rossz sógor az ő megrontására csinált, hogy az ő bugyellárisa egyik rekesztékében az a sógor is parancsolgasson, hogy az ő katonája német szóra exercirozzon és hogy az ő becsületes neve az ebek harmincadjára kerüljön és mindenütt csak a német parádezzon.

A magyar intelligens osztály volt az, a mely hallhatatlan emlékü Deák Ferencünkkel élén mérlegelt sok olyan szempontot, a melyet a nép egyszerű, természetes esze nem vesz be; mérlegelte a lehetőségeket. Tekintetbe vette a pragmatikai sanctióból folyó consequentiákat és megkötötte a kiegyezést abban a reményben, hogy a mint ő becsületes szándékkal törekszik az akkor tönkrevert Ausztria talpra állítására, ép ugy becsületes lesz Ausztria részéről is az a törekvés, hogy Magyarország nemzeti léte és állami önállósága a dualismus keretében kifejlesztessék.

Már most tegye a szívére minden intelligens magyar ember a kezét és mondja meg:

a közös védelem cégére alatt vajjon nem sikkasztották-e el a magyar hadserget?

a közös külső képviselőt hamis jelszava alatt nem törölték-e ki Magyarország nevét az európai államok sorából és van-e a világnak olyan elhagyatott páriája, mint a magyar ember a külföldön?

a vámközösség jelszava alatt nem döntöttek-e bennünket nyomorba és szegénységbe, melynek következtében népünk százezrével vándorol ki erről a földről, a melyen a világ legacélosabb buzája terem, iparunk és kereskedelmünk megfojtott, pedig Erdélyben van a 60%-os vasérc, maga ez a kis Erdély nagyobb gazdaságot volna képes fejleszteni, mint az egész Csehország és Magyarország állami költségvetését maga Erdélynek gyáripára képes volna megháromszorozni. Középosztályunk nyomorog beszorulva az állami hivatalokba, a hol azokat emberi módon fizetni, — a kormány állítása szerint — és ebben igaza van, nem bírjuk, ha csak a népet az adóval meg nem nyuzzuk.

Mondja meg minden intelligens ember, vajjon nem mondott-e csődöt minden reménye és bizalma, a melyet a 67-es kiegyezésbe vetett. Pedig ez a kiegyezés nem olyan rossz, csak annak kezelése volt minden kritikán aluli.

Választani kell tehát! de csak

A „NAPLÓ” tárcája.

A SZOMORU ASSZONY.

THURY ZOLTÁN.

— Méltóságos grófné, négy órakor. Sánc utca ötvennégy...

— Köszönöm, István. Háromnegyedkor már álljon elő a kocsi. Tegnap is megkértünk.

— Idejében indultunk, hanem nagyon rossz volt az út, méltóságos grófné.

— Éppen azért kell mindennel számolni.

Az Istvánnak nevezett fiatalember díment a szobából. Elpuhult, a kényelemben kihízott harminc-harminckét esztendő fiatalember volt, hosszú fekete kabátban, amiből azonban a varrásoknál kiférellett az elkopott cérna. Husos kezeit lóbázva, hanyag járással ment végig a folyosón, amiből nyilvánvaló volt, hogy nagyon unja magát. Szük bolthajtás alatt a hátsó udvarra érve, előbb benézett, hogy van-e ott valaki, aztán bámult, lusta volt

ahhoz, hogy fölnyissa a száját. Lenn a szívattus-kutból vedreket töltött meg egy ember álmosan, unalmasan, a fáradt gép ritmus nélküli vontatott mozgásával rángatva a kutat. Aztán még jól megnézte a vedreket s bebállagott az istállóba. Egy másik ember valami udvarosféle azalatt kihuzta a szinből a kocsit, nem minden szuszogás nélkül fölpeckelte előbb a hátulját s mosni kezdte a kerekeit. A kocsi kihozta a lovakat, két rendkívül kövér, fényes, feketeszőrű lusta dögöt. Hátracsapott néha rajtuk a kötélfékszárával, hogy mozogjanak. Mind ezt fenről végignézte az uri ember s aztán leszólt a kocsisnak.

— Háromnegyed négyre.

Az felmorgott.

— Jó.

Ennyit beszéltek.

Háromnegyed négykor előállott a hintó. Öklös négyülékes kocsi, amiben a bak alatti ülés is olyan széles, kényelmes volt, mint a hátulsó. Nagy család kényelmesen utazhatott volna benne. Különbben ócska jószág volt, valaha fényezett, azóta

azonban csak egyszerűen befestették feketére s a fekete festéken át néhol foltok izzadtak ki belőle. S előtte, a rud mentén, a két hízlalt fekete lóval, komor, visszataszító látványosság volt ez az uri kocsi. A bakon fekete livrében ült a kocsis meg a legény is és talpig feketében, a fejéről a háta mögötti lépcsőkre libegő fátlyolai jött le az emeletről a grófné. István ur nyitotta föl előtte az ajtót s melléje ült maga is. Erre előbb csak az egyik ló rántotta meg a kocsit, amelyiket az ostor érte; aztán meggondolta magát a másik is s szép lassan kidöcögött a kapu alól a hintó.

Künn az utcán megbámulták őket az emberek, de azért nem keltettek valami különös feltűnést. Épen csak megnézték őket egy pillanatra, s mintha mindenki törte volna a fejét annak az okán, hogy az utcára került a hintó. Azonban hát van az embernek egyéb dolga is — s tovább mentek. Jöttek mások s a kocsi lépésben döcögött tovább. Egyszerre katonás menetben egy

csomó ember jött a hátuk mögött. Az asszony érdeklődéssel nézett ki az ablakon, míg elhaladtak a kocsi mellett. A polgári zenekar... A grófné arcán csendes mosolygás suhant át. Mintha azt mondta volna: — tudtam, hogy ők. Azok is ismerősként mosolyogták meg a kocsit. Ugy áll tudniillik a dolog, hogy a grófnét tizennégy esztendő óta ott van minden temetésen. Ki nem utazhatott a városban ebből a világból a temetőbe senki a nélkül, hogy ott ne baktasson a menetben mögötte a grófné fekete kocsija. Annyira respektálták az összetörödött, korán megvénült asszonyt, hogy ezt a részvételt a gyászban, hogyha véletlenül egy napra több halott is esett. Különböző órákban temették el őket s a fekete hintó mindenütt pontosan megjelent, öble mélyén a kis öreg asszonnyal s mellette az elhízott lusta naplopóval, a ki a grófné titkára volt. A jinom s már egy kicsit megromlott fdegzett öregasszony ezzel a sok temetéssel egy olyant akart kipótolni, a melyen nem lehetett jelen. A fiáért.

az intelligens osztálynak. Ez a felelős mindazon nyomoruságért, a mely bennünket 38 esztendő óta ér. Tőle fogja számon kérni a nép, ha nem oda vezet, a hol Magyarország népének anyagi boldogsága és lelkének egyedüli vágya a szabadság és állami önállóság virul. A nép ezen az uton mindig vele lesz.

— p. — a.

— **A király.** Vajjon mit csinál most a király? Milyen a hangulata, látván már az előzetes küzdelmek elfajulását? Mint vélekedik most a helyzetről, az emberekről, a mikor már eleve kitűnik, hogy legközelebbi tanácsosai nem egy fontos körülményről tévesen informáltak — Az osztrák udvar hermetice el van zárva a külvilágtól. — Maga a király személyétől pedig ebben a keretben hermetice el van zárva az udvar. A spanyol etikettnek ahhoz a szelleméhez, amely gondoskodik arról, hogy a felség személye elérhetetlen magasságban trónoljon a legeslegfelsőbb ötven és a legfelsőbb tízezer ember fölött, hozzájárul Ferencz Józsefnek természetes hajlandósága és előszeretete a lelki magány után. Ami hír tehát Európa legkevésbé közlékeny uralkodójának dolgozó szobájából a világba kikerül, a kolportázs-regények birodalmába tartozik és annál gyanakvóbb fogadtatásra méltó, mint a pozitívabb formában jelentkezik. — Ellenben van jogosultsága ezen a téren a becsületes kombinációnak. A király minden reggel fölteszi fekete szarvascsont-ókuláriját és beletekint a Fremdenblattba. Már most akárminő szelvényben is szerkesztődik ez a tömzsi kis újság, a magyar állapotokról írván, meg kellett emlékeznie — és pedig már több ízben — arról a körülményről, hogy ez idő szerint Magyarországon a királyi eskü szentsége körül vita folyik. Föl kell tételeznünk azt is, hogy a kabinetiroda — bármi módon is — bizonyos sajtóvéleményeket terjeszt a fenség elé, noha bátran föltehetjük, hogy ezek a kivágások tendenciózusan vannak összeállítva. Sokkal inkább bizhatók abban az újságkivonatban, amelyet Ferenc

Ferdinánd főherceg készít nyolc budapesti napilapból a király számára, a mint ezt Lányi püspök, a trónörökös udvari papjának a nyilvánosság számára tett közléséből tudjuk. Minden egyéb közjogi kérdéstől és politikai mozzanattól tehát eltekintve, teljes bizonyossággal feltelezhetjük, hogy a királynak tudomása van az ellentétes nézetekről, a melyek a királyi esküt illetőleg ha magyar népének a lelkét ez idő szerint forrongásba hozzák. Már most menjünk tovább. Ferencz József Európa legragyogóbb lovagja és a galambösz fűrtök, a melyek halántékan fehértenek, a legtiszteltebb koronája a világnak. Ezt a leglovagiasabb becsületérvés, melyes jámorság teszi még finomabbá és a kereszténység értelmében alázatossá. De nincs fejedelem a világon — még a legautokratább uralkodókat se véve ki, — akiben a szuverén öntudatossága fejlettebb és feltékenyebb lenne, mint a magyarok ősz királyában, akiben gyakran nehéz vi zonyok között érvényesült alkotmánytisztlete kemény tudásbanszerzett politikai világfelfogás. Vonjuk le a következményeket. Ez a lovagias fejedelem tudja, hogy nemzetében viták folynak az ő esküje körül. Nem politikai és vitatartó, sőt mindig vitatott kérdések körül, hanem olyasvalamiről, a mi a legszemélyesebben vonatkozik a király legtisztább és legjámorabb pontjára: a lelkiismeretere, — olyasvalamiről, a minek a feszegetését még soha semmiféle párt se kísérelte meg ebben az országban és a miről még sohasem esett szó. — Elképzelem magamnak a jelenetet, a mikor a király erről a körülményről először értesült. Magam előtt látom, a mikor halántékán ereit dagasztja a harag és tekiutetét elborítja a sértődött bánat. Bizonyos, mert minden lélektani következtetés a mellett szól, hogy ebben a pillanatban a király elejtette gróf Tisza Istvánt.

— **A bukók.** Két európai miniszterium áll ma közvetlenül a biztos bukás előtt. A másik Combes ur kabinetje. Mert fájdalom, úgy látszik, hogy ez a derék, nagytehetségű s nemes intencióju államférfi végül mégis áldozata lesz a nacionalista perfidiának. Hiába derült ki Syvetonról, e

főnacionalistáról a becstelenségek egész lajstroma, hiába bocsátotta el Combes André, a hadügyminiszterét, aki tényleg némileg kifogásolható módon szerzett értesülést a tisztek jelteme felől, bukása mégis csak napok kérdése. S mi buktatja meg ezt a Combes-ot, akit ennyi kiváló tulajdonság és cselekedet tett hivatottá a kormányzásra? Ez oly tulajdonság, amely az egyik miniszter után elnököt is féllábával már a sirba kényszerítette. Az erőszakoskodás. Combes ebben, de csakis ebben hasonlít Tisza Istvánhoz. Ő is rendkívül szereti a végtetekig feszíteni a hirt s ridegen, kérelhetetlenül végrehajtani azt, amit akar. Igaz' hogy amit akar, az nem alkotmánytörés és jogtiprás, hanem ellenkezőleg, igen ellenkezőleg, igen nemes és jogtisztelő dolog. És ime, mégis bukik. Még tőle se tűrik meg a kiméletlen radikalizmust. Van tehát egy külföldi példánk is az okvetetlenkedés végül is nyakatszegő természetéről. A legmulatságosabb ebben a küszöbön álló francia miniszterválságban az, hogy itt is az igazi megbuktató a képviselőház elnöke. Gsakhogy persze. míg Douner ur azért kényszeríti Combes-ot a távozásra, mert nem tulságosan jó barátja neki, Percel ur azért vált kenyeres gazdájának vesztére, mivel tulságos készséggel egy sziv, egy lélek volt vele.

— **Zsidómentes parlament.** A választási gondviselés, melynek földi helytartója tudvalevőleg Sándor János államtitkár, gondoskodik arról, hogy az új képviselőház lehetőleg zsidómentes legyen. Wolfner Tivadar, Neumann Armin, Révai Mór és Weiss Berthold nem kap többé mandátumot; Neményi Ambrus meghalt; Mandel Pál Nyirbátorban, Nemes Zsigmond Facsetben és Nagy Sándor Megyaszón oly rosszul áll, hogy alig van kilátásuk, — csak három „szabadelvtű“, azaz hogy kormánypárti zsidó képviselőnek

kedvez a szerencse: Sándor Pálnak, Rosenberg Gyulának és Vészi Józsefnek, ezeknek kegyelmezett a mindenható államtitkár ur. Ellenben az ellenzéki zsidó képviselők ellen a legerősebb kormánypárti jelöltek állította föl: Vázsonyi ellen Hieronymit, Visontai ellen Serényi grófot, Bakonyi ellen Münnichet, Szatmári ellen Feilitzschot és Rajk ellen Vojnics bárót. Szóval minden intézkedés megtörtént arra nézve, hogy az új Ház lehetőleg áriai jellegű legyen, a mi mindenestre a kormánypárt erős liberáliszmusának újabb bizonyítéka.

— **Ne politizáljunk!** — Kérem ma ne politizáljunk többet. Majd holnap! Gyakran hallja ezt az ember mostanában, amikor éjtelt út az óra. Másnap aztán kezdődik elől az egyetlen beszéd tárgy, mely körül most Magyarország tíz millió nyelve forog. Eszébe jut erről az embernek az egyszeri kártyás. Vesztett az alsósban. Üldözte a balszerencse. Minden kasszáját elveszítette. S ráadásul a két másik játékos folyvást nevetett és viccelt. A vesztés végre a türelmet is elvesztette. Fölugrott, földhöz vágta a kártyát. — alávaló, hitvány, gazember legyek, ha még egyszer az életben kártyát veszek a kezembe! kiáltotta dühtől rekedten. Aztán leült és lágy, fuvolahangon szólt: — No, ki oszt?

— **A függetlenségi elvek.** Az ellenzéki vezérő-bizottsága előtt, úgyszólván, az egész nemzet elvonul mostanában. Az ország minden részéből járul eléje küldöttség, hogy tolmácsolja előtte az otthon maradtak lelkesedését és a győzésben való bizalmukat. Nagy megnyugvást és lelki erőt lehet ebből az eszmék hirdetőinek merítenie. De különösen a függetlenségi párt tapasztalhatja, hogy elvei úgy össze vannak forrva a magyar néppel, hogy azokat onnan kiirtani vagy meglazítani nem lehet. Annak az embernek, aki közéljük megy, tetőtől talpig negyvenyolcasnak kell lennie. A középpontba jövő deputációk erősen hangsúlyozzák és kö-

A városka népe még emlékezett a fiura. Csinos barna gyerek volt és nagy korhely. Rengeteg pénzbe került máj akkor özvegy és nem igen gazdag anyjának. Minduntalan fizetni kellett érte s olykor nem is egészen tisztességes adósságokat is. Ugy beszéltek, hogy egyszer váltókat mutattak be az özvegynek, a melyekre az ő neve volt írva.

Akkor ürült ki az istálló. Hirtelenében a lovait adta el, úgy, ahogy veték, hogy magához váltsa a rettenetes papirokat. Attól kezdve aztán erélyes próbált lenni. A havi zsebpénzen kívül nem kapott több pénzt az urfi, bár amint egy azóta már tisztos polgáraszonnyá lett palotabeli cseléd mondja, az is megessett, hogy revolverrel követelődött. Valahogy másképpen kellett tehát pénzhez jutni újra. Ismét csak az anyja nevét hamisította rá egy váltóra. Az nem lesz a fia árulója. Ezuttal azonban csalódott, mert az anyja megfogadta az ügyvédje tanácsát, hogy egy kicsit rá kell ijeszteni a gyerekekre s ne fizesse ki a váltót. A fiu erre megszőkött. Félévig nem hallott róla hit az anyja s akkor hivatalos értesítés-

ben adta tudtára a nagykövetség, hogy a fiát agyonlőtték az idegen légióban. Arculította a hadnagyát, mire hirtelen végeztek vele. — Az asszony pár nap alatt husz esztendőt venni. Összeroskadt, botra támaszkodva járt, olyan vén, mintha nyolcvanasztendős lenne, holott voltaképpen talán csak ötvennégy. S tökéletesen beleéltte magát a gyászba. Előbb azt hitték, hogy el is kell majd vinni valamerre, de erre nem volt szükség. Megháborodásából a temetésnek ez a divatja szűródött le. És csak a kocsizás a megnyugvása, ez adta meg neki éjszakára a pihenést. Egy kis ének, gépies lehadarása az imáknak, ami úgy zsongott a fülébe, mint a malom, tönjénfűst.

Befordult a kocsia a Sánc-utcába. Itt már nagyobb bámulattal merestették rájuk a szemüket az emberek s a helyett, hogy tovább ment volna kiki a maga útjára, akadtak olyanok, a kik kétfelől a gyalogjárón visszakísérték a kocsit, hogy vajjon hova megy. A polgári banda előttük járt, de abból is elálmélkodva bámultak vissza némelyek. Még azt gondolták azonban, hogy

elfordul a kocsia valamelyik mellék-sikátorba, a hol egészen szegény népek laknak. De nem, a kocsia csak továbbzökögött a széles utcán s megállott a ház előtt, a melybe bekanyarodott a polgári zenekar. Körül egész csomó ember bámult reá, s valami ideges borzongás fogta el az öreg asszonyt is, ahogy kinézett a kocsia ablakán. Sok fiatal, fehér ruhás leányt látott az udvaron, meglepte azonban a hajukba font szines szalag. S bár kocsia volt a kapu előtt az ut baloldalán, de a mi szokatlan, pántika volt fonva a lovak sörényébe. Az öregasszony remegni kezdett s szorongva, a kocsia sarkába még mélyebben behuzódva megragadta a fiatal ember karját.

— István, jó helyen járunk? Lány? A fiatal ember szintén idegenül bámult körül s előhuzva a zsebéből a papirost, a vállait vonogatta. — Az. Mészáros Katica... Megnézem, hogy mi oka...

Kiugrott a kocsiból s mer már föbbebigyűlték a kapu alá, azokkal váltott pár szót. Nagy zavarban ment vissza a kocsához s behajolva az ablakon, hebegve, kapkodva beszélt.

— Tévedés, méltóságos grófné. Tessék megbocsátani. A lány nem halt meg, hanem esküvőre megy. Ez itt násznép. Elnéztem az újságban a rovatot. Minden csupa egyforma betűvel volt nyomtatva.

Az öregasszony még sápadtabb lett, botjával megkopogtatta a kocsis baba mögött az üveget s intett neki, hogy forduljon meg. Azalatt beugrott a kocsiba a tulsó oldalon a fiatal ember is és kapkodva mentefordult.

— Nem tudom, hogy hogyan történhetett meg. Én vigyázok, már én csak elegendő vigyázok.

— Nem eléggé — mondta az öreg asszony. Azután egy szót se szólt, csak halászott, hogy nehezen vesz lélegzetet s aztán fuldokolva, keservesen zokog. Csak ott-hon pihent meg kissé, míg a fiatal ember karjára támaszkodva fölment a lépcsőn. Végtelen bánat volt a tekintetében. Mikor az ajtó előtt elbocsátotta, azt mondta a fiatal embernek.

— Nagy gondatlanság. Vigyázzon fiam, nehogy njra ilyen szomorú helyekre kerüljünk.

vetelik a jelöltnek ezt a kvalitását. Még ott is, a hol az ellenzéki szellem nem tulságosan erős, a választók függetlenségi ember kezére akarják bízni a zászlót. Ez a faktum meggyőző cáfolata lehetne azoknak a rágalmaknak, a melyeket az utóbbi időben a függetlenségi pártra szórtak — ha ugyan ilyen rágalmak cáfolatra lennének érdemesek.

A választások.

— Saját tudósítónktól. —

— január 14.

Az ellenzék vezérő-bizottsága Kossuth Ferenc elnökle alatt ma is ülést tartott, melyen Thaly Kálmán, gróf Batthány Tivadár, gróf Zichy Jenő és Vázsonyi Vilmos vettek részt. Ma délelőtt is több vidéki küldöttség járt a pártkörben.

A vezérőbizottság ma a következő jelölésekről vett tudomást:

Szombathelyen dr. Kovács Dénes újságíró lép fel Éhen Gyulával szemben.

Baranya-Szent-Lőrincen: a függetlenségi párt tegnap Jeszenszky Ferencet jelölte. A jelöltet husz tagu lovasbandérium fogadta, kifogták a lovait is s a tömeg a kocsiját úgy huzta be a faluba. A jelölt gyűlésnek dr. Warancsik József ügyvéd volt az elnöke. A gyűlésről, melyen a jelölt elmondta a programbeszédét, táviratban üdvözölték Kossuth Ferencet.

Ozórán ujabban szerb radikális programmal dr. Gavrilla Emil budapesti ügyvédet is jelölték.

Törökbecsén a szerb radikális párt szintén állított jelöltet dr. Muciczky Dömepancsovai ügyvéd személyében.

Bégaszentgyörgyön Pap Gézának eddig csak szocialista ellenjelöltje van: Schönherr József lakatosmester.

A szegedi harmadik kerület függetlenségi választói tegnap este ülést tartottak, melyen Wodianer Sándor elnökölt. Itt megalakították a kerület függetlenségi pártját s elhatározták, hogy mivel a függetlenségi párt az első kerületben, melyhez a harmadik közigazgatási kerület is tartozik, jelöltet nem állít, egész erejükkel báró Bánffy Dezsőt támogatják. Az értekezlet felhívást intézett a választókhoz, hogy egytől-egyig Bánffy Dezsőre adják a szavazatukat.

A dárdai ellenzék hétfőn tartja Bélmónostoron szervezkedő ülést, melyen felállítja az ellenjelöltet dr. Kiss Emil kormánypárti ellen.

Szigetvárott Olay Lajos valóság-

gal diadalmenetben járja be a kerületet. Minden községben bandériummal fogadják. Ellenjelöltje, Pályi Ede esélyei annyira csekélyek, hogy valószínűleg meg sem tartja az e hó 17-ére tervezett programbeszédét, hanem visszalép.

Margittán egyre bizonyosabbá válik Szatmári Mór fényes győzelme. A kormánypárt ugyan mindent megtesz a jelöltje, báró Feilitzsch Artur érdekében de hiábavaló az iparkodása. Feilitzsch különben sorra járja a kerületeket eddig Csehteleken, Papfalván és Kötélyesen mondott programbeszédét. De sehol sem hallgatta meg harmincegyven román parasztnál több. Szatmári eddig huszonnégy községben mondott programbeszédét.

Csikszentmártonban kormánypárti programmal, Örley Kálmánt kiáltották ki jelöltnek.

Tatán hoinap tartja Lóránt Dezső, a függetlenségi párt jelöltje a programbeszédét, mely elé az egész kerület lelkes várakozással tekint. A kormánypárt jelöltje Bölöny József annyira népszerűtlen a kerületében, hogy megválasztatása ki van zárva.

A politika Nagy-Enyeden.

Rendkívüli közgyűlés. — A Zeykek rikoltoznak. — A kövér minorita főnök. Elégetett magyar zászló. — A választás.

— Saját tudósítónktól. —

Levelezőnk írja: Alsófehérvármegye törvényhatósági rendkívüli közgyűlésén, f. hó 12-én olvasták föl a királynak házfelosztató s újválasztásokat elrendelő leiratát. A gyűlésen alig 60 tag jelent meg, a megye központjában Nagyenyeden lakó tagok s berendelt körjegyzők. A függetlenségi-párt elnöke, Fogarasi Albert tanár szólalt föl a házfelosztató törvénytelensége ellen, fejtegetvén azt az 1848 évi 4-ik és 1867 évi 10 t.-cikk alapján.

Iszonyu zajt, kedélyes közbeszólásokat röpitettek untalan közbe, lehetlenné akarták tenni, hogy beszédét, a királyi leiratért felelős kormány méltó, de igazságos kritikáját elmondhassa. — A puritán jellemű profeszor, hazafias hévvel védte magát ebben az egyenetlen harcban, osztogatván a vágásokat támadóinak. Azokból különösen Török Bertalan, volt képviselő kapott ki legtöbbet, kivált az érintette érzékenyen, hogy saját lapjában megjelent maga irta cikkéből olvasta rá Fogarasi, hogy a törvényhozó urnak halvány sejtelmé sem volt arról, hogy nov. 18-án kire szavazott, de leszavazott kendőlegysítésre. Ta-

lán fütty szóra is szavazott volna nagy buzgóságában.

A karzati szemlére érdekes benyomást tett az ülés. 20—30 torok egyszerre kiált artikulálan hangon egy ember felé, ki áll sziklaszilárdan — megvárja, míg a torkok kifáradnak, aztán komoly méltósággal folytatja beszédét.

Komikus volt az is, hogy a főispán Fogarasi beszéde végén konstatálta, miszerint 1/4 óras szónoklata szabályellenes volt; nem azt beszélt, a mely címen szót kért, ám mégsem szakítottak félbe. Így folyt le az operett-gyűlés, melyben egy tragikus szerep is volt, a Fogarasié, mert tragikus a hazafias eszme igazáért sikra szállani az eredmény be nem következésének biztos tudatában.

Persze, hodolattal vették tudásul a leiratot. Csak Fogarasi szavazott ellene. Egy ur még felemelkedett félig ültéből s visszasülyedt a semmiségbe. A rikójtózkodó közt felismertük Zeyk Gábor, Zeyk Kálmán, Török Bertalan, Dr. Müller Jenő hangját. A többiekét ezek elnyomta.

Nagyenyeden — mint kitudódott Deli Ödön, a minoriták 150 sluszbandos főnöke Korbuly Kristóf kereskedőnek fölmondta a bolthelyiséget, mivel nem akar Török Bertalanra szavazni. A rendfőnök ur miért nem mondja föl a házfőnök urnak enyedi lakását?

Mikor Bethlen Bálint gróf e hó 10-én Nagyenyeden volt, elvtársai a szállót, melyben jelöltjük lakott nemzeti zászlóval díszítették föl. Ezt a zászlót éjjel borozó Törökpárti ficsorok letépték rudjáról s a vasúti vendéglő mellett megégették. Nevét nem írjuk ki a kvalifikálhatatlan tettesnek, mert szégyeljük, hogy magyar ember ilyenre vete-medhetik. A rendőrség!

Boldog Isten! Hiszen Enyeden tőle a kávéházban lövöldöznek, mikor megjelenik fegyverrel kergetik el s a tetteseknek kutya bajuk.

A nagyenyedi választókerületben a választások idejéül január 26. csütörtök tüzetet ki.

Választási elnök: Lázár István tanár, helyettese dr. Jenei Elek ügyvéd lesz.

Jegyző: Balogh Ferenc városi-, helyettese Joksman Ödön vármegyei jegyző.

Jelöltek: Török Bertalan szabadelvű, gróf Bethlen Bálint függetlenségi és Hodesu oláh nemzetiségi. Bethlen Bálint gróf ügye ez idő szerint legjobban áll.

A NAPLO telefonszáma

Szerkesztőség: 379.

Kiadóhivatal: 379.

A gornyeszegi tósz. Mikor a gróft a paraszt megleckézteti.

— Saját tudósítónktól. —

Levelezőnk írja: Gornyeszegen a gróf Teleki Samu kormánypárti képviselőjelölt által rendezett kortesebédén, ahol 200-an voltak s ebből Teleki választó volt 20, a gróf beszéde után fölállt Zagoni Miklós székely gazda és a következő beszédet tartotta:

„Kegyelmes gróf ur! Az elmondottak oly szépen hangzottak, hogy azt megköszönni a választópolgárok nevében kötelességemnek tartom és viszonzásom a következő: Kegyelmes gróf urnak van 10000 hold földje, abban és a fölött az Uristenen és a gróf uron kívül senki nem rendelkezik; nekünk pedig van egy alkotmányunk, melyet vérünkkel is megvédeni tartozunk, ha tehát a kegyelmes ur ilyen célzattal hívott ide bennünket, hogy zászlóvivőnk legyen, ugy mi vakon követjük — ellenkező esetben köszönjük a jó ebédet, de hivi nem vagyunk.”

Teleki Samu gróf intézője f. hó 11-én elment Marosjára a paphoz korteskedni (a községben 50 szavazó van) a hol azonban csufosan megverték, úgy hogy menekülnie kellett, azután a pap ablakait verték be. A hangulat Déry Zoltán függetlenségi jelölt mellett kitünő; megválasztatása nagyon valószínű.

Itt közöljük egy másik tudósítónk irását is:

Marosvásárhelyt Sándor János és Sebes Dénes közt rendkívül elkésredett harc lesz. A szavazatokért a kormánypárt már most nagy árakat ígér. Nyíri honvédelmi miniszter bukása a nagyon népszerű Bedőházyval szemben teljesen blztos. Az iparosok és kereskedők az ellenzék mellett tömörülnek; a marosvásárhelyi mézárók és hentesek elhatározták, hogy a kormánypárti szavazóknak nem adnak húst.

A BUDAPESTI RÖZLÖNYBÖL.

— Kinevezés. A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Brassó megyébe a százmagyarósi anyakönyvi kerületbe Kummel Reinhardt jegyzőt és Szeben vármegyébe a kürpödi anyakönyvi kerületbe Arz György jegyzőt anyakönyvvezetőkké, a marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke Fejér Gyula csikszeredai joggyakornokot a marosvásárhelyi ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki. — Athelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Laufer Teréz izaszacsi tanitónót a maroslyei elemi iskolához helyezte át. — Pályázat. A dési pénzügyigazgatásnál fogalmazógyakornoki, a kézdívásárhelyi és szilágyoslyói adóhivataloknál gyakornoki állásokra, a hátszegi járásbírósnál s a nagyszebeni törvényszéknél aljegyzői állásokra két hét, a beszercei járásbírósnál irnoki állásra négy hét alatt.

Rigó Lajos

— ajánlja megbízható jóminőségű —
árú cikkekkkel ellátott
 női divat-, kézmű- és
 fehérnemű-kereskedését
 Kolozsvárt, Wesselényi M.-utca 5. sz.

Raktáron dusválasztékban kaphatók időszak szerint a legujabb
 Női ruhaszövetek Selymek
 Szintartó barchetek Flanellek
 Muffok és Boák mindentéle
 Ruhabélések és díszek Ernyők stb.
 Vászak
 Mindennemű fehérneműk Harisnyák
 Trico alsó ruhák Paplanok
 Mindenféle terítők Szőnyegek
 és Függönyök stb.
 Szolid kiszolgálás és mérsékelt árak.

Választás előtt.

Néhány komoly szó. — A történelmi asztal.

— Megjött Dorgó. — Kortelkednek az Erdélyi Banknál. — Wesselényi báró előbb tartja a programbeszédét.

Erkeznek: Apponyi, Kossuth, Bánffy!

— Saját tudósítónktól. —

— január 15.

Kolozsvár város választópolgárainak nem szükséges a mandátumra pályázó jelölteket bemutatni. Alig lehet szükséges rájuk nézve a programbeszéd megállapítása is. Megvagyunk győződve róla, hogy elveiken a legerőszakosabb nyomás sem fog változtatni. Biztosak vagyunk benne, hogy *nincs annyi pénze a kormánynak, amennyivel Magyarország legintelligensebb városának vélemény szabadságát megejthetné.* Eddig kormánypárti képviselői voltak ennek a városnak, most a választók lelkiismerete dörög saját fülükbe: „Brutus, te alszol? Ebredj s láss magad. Szólj, üss, javíts. Brutus, te alszol? ebredj!”

Azt hiszszük, hogy ösmerjük ennek a városnak mai hangulatát; azt hiszszük ösmerjük a választópolgárság érdekeit. Es ennek az ösmeretnek az alapján kérdezhetjük: nem lenne-e képtelenség, ha ezt a várost, az elvek megsértése, a közvélemény meghamisítása és az érdekek kijátszása következtében kormánypárti képviselők képviselnék?

Kikből áll össze Kolozsvár választóközönsége? — Minden hierarchikus sorrend betartása nélkül nézzük. Itt vannak első sorban a termelő osztályok: gazdák, iparosok, kereskedők. Nos hát, fontolják meg a gazdák, hogy a mai kormányrendszer az, amely egy igazságtalan elavult adórendszerrel aránytalan nagy terheket ró a gazdálkodók vállára, amely oktalan és rövidszű vasúti politikájával a föld terményeinek árát, leszállítja és amely indokolatlanul gyáva vámpolitikájával nem képes a hazai termelést, a külföld versenyétől megvédeni. Fontolják meg az iparosok, hogy mai kormánypárti politika az, amely ridegen elzárkózik a magyar ipar létföl-

tétele, az önálló vámterület elől és még a közösvámterületen belül is úgy és ott segíti az iparosokat, hogy csak a protekciósok képesek megélni, a *csak* dolgozni tudó iparost pedig kiteszi az osztrák ipar és a protekciósok versenyének és egy szörnyű bankrendszer nyomásának. Es fontolják meg a kereskedők, hogy nem mostoha gyermekei-e ők ennek a kormánynak, mely az agráriusok megnyerése céljából azoknak az ő husukból vet koncot oda, hogy nem elnyomottak-e ők ennek a kormánypolitikának körében, mikor megélhetésüket, nemcsak, hanem kereskedői tisztességüket is a legfajóbb megtámadásoknak teszi ki védelem nélkül. Ebredni fog most a gazda, iparos és kereskedő: szólni fog maga mellett, ütni fog ellenségein és javítani fog a saját sorsán.

Itt van aztán az értelmiség: az állami hivatalnokok, vasúti hivatalnokok, tanárok, tanítók, ügyvédek, orvosok, stb. Az államhivatalnokoknak vissza kell emlékezniük, hogy ez a kormány fizetésrendezési jogosigényeiket, azokat, melyeknek teljesítését, Széil Kálmán már megígérte, nagyrészt visszautasította, hogy a szolgálati pragmatikától úgy fél ez a kormány, mint az ördög a szentelt víztől. A vasúti hivatalnokok bizonyára nem felejtették még el a vasúti sztrájk előzményeit, következményeit és azt az eljárást, melyet akkor a kormány az összes kormánypárti képviselők buzgó asszisztálása mellett velük szemben követett. És ők is, meg a közoktatás tisztviselői is csak a most folyó kortesmüveletekre gondoljanak, melyek emberi mivoltuktól, az embernek veleszületett szabadságától, a véleménynyilvánítási szabadságtól akar-

ják őket megfosztani és a többség parancsa szerint akarják átgyurni jobb meggyőződésüket.

Es mindazok, a kik függetlenek, a kiket anyagi helyzetük minden befolyásolástól, minden vesztegetéstől, minden fenyegetéstől és megfélemlítéstől megóv, a kiknek nem kell a hatóságok szekaturáitól tartaniok, a kiket nem lehet politikai véleményük nyilvánítása miatt, preterválni, a kiket nem lehet aljas denunciacióra az ország egyik végéről a másikra áthelyezni, azok fontolják meg, hogy lehetséges-e, szabad-e Magyarországon azoknak kormányozniok, a kik guzsba kötött lelkiismeretű államhivatalnokokkal, tisztességtelenül összeharácsolt, pénzen vásárolt szavazatokkal és választási erőszakoskodással keresztülnyomott mandátumokkal akarják a korrupciónak a protekciónak és az erőszaknak uralmát állandóvá tenni.

Kolozsvár választópolgárságának kezében most a sorsa: elvét diadalra viheti, érdekeit megvédelmezheti most. „Sorsának ember néha mestere. Nem csillagunkban, Brutus, a hiba, hanem magunkban.” A választó bizottság elé járulnak most, a szavazó polgárok. Hatalmas összeütközés lesz ez. Az egyik oldalon az alkotmány-szegés fegyverzetével élő, a lelkek megfélemlíthetőségében és megkeríthetőségében bizó kormánypártja — a másik oldalon a közélet megtisztulásáért küzdő, a vélemény szabadságot követelő, az egyéni jogot tisztelő és a nép jólétéért munkálkodó ellenzék. Ha most sem buktatják meg Kolozsvár választói a régi, korhadrt rendszert, akkor ne panaszkodjanak többet, mert szemük közé kellene vágni, hogy nem csillagunkban a hiba, hanem magunkban, kik megérdemlik azt a sorsot, hogy két kormánypárti képviselőjük legyen.

*

A ki azt hiszi, hogy a szabadelpártinak Tisza István meg Drakulics Pál a legerősebb támaszai, az még sohasem járt a Kikkaker kávéházba, s nem látta a történelmi asztalt. A történelmi asztal körül ülnek: a sokat emlegetett Dávid, aztán Fenichel, a tojásos, s Józsi bácsi, a Schwarz Józsi, a ki

kővér is, szagos is, de hive a lex-Dánielnek. Ők mind bátor és nagytekintélyű férfiak, s ha a makabeusok valaha ismét harcba keverednének, bizonyos, hogy ők lennének a hadvezérek, s például Józsi bácsi igen szépen festene mint huszárgenerális, és az utódok száz év múlva is bálmulhatnák a csataképet, melynek címe volna: Józsi bácsi, a híres tábornok, 50 százalékra kiegyezik az ellenséggel!! Szóval Dávid és vezérkara ott ül a Kikkakerben, s intézik a szabadelpárt sorsát, a mely már-már rosszul állott, mert még Weisz a spediter is el akarta hagyni, s Bak Lajos sem csinált nekik kontóra több választási padot. No de itt van Dorgó, megjött; Dávid üdvözölte a perronon, mint fehérhús kis szűz, csokorral kezében, s kíváncsiságtól reszkető ajkán a kérdéssel: mennyi? A központi pártelnök *megnyugtatólag* felelt, s aztán ruganyos léptekkel távozott a kocsi felé, jobbjára ültetve Dávidot. És Dávid most itt terpeszkedik a kávéházban, izzadva, szuszogva, — s vidáman int Fenichelnek, a mi arra mutat, hogy nem voltak Pesten smuccianok. Most már biztos a győzelem, s még Kikkaker a legfurcsább nevű kávé is fűrgén dörgöli a kezét, hallva a nagy férfiak tanácskozását. — Mert a kávé is nagy mameluk, s ki van adva titokba a rendelet, hogy a kormánypárti vendégek — *nem zaccoskávét* kapnak — a függetlenségi ellenben csak nyeljük a rendes adagot, a rossz cikoriát. És Kikkaker kárörömmel néz az ellenzéki kuncsaftokra; ők azonban nagy kéjjel szűröcsölik a fekete lét, mivel hogy a főpincér — a ki megellenzéki, mind *visszacseréli* a konyhában a pikkolókat, s a cikóriás még is csak a mameiukoknak jut. Ilyen a politika a kávéházban, s a kít Dávid asztala nem ismer el, abból sohasem lesz magyar miniszter. De Dávid veszekszik Fenichellel, mivel a tojásos olcsóbbért ígérte a szavazatok befuvarozását, a mi rontja az üzletet, s így kartellt kell kötni az egyöntetűség végett. Mert mégis csak furcsa, hogy Dávid 4.20-ért szállít voktot, míg a tojásos 3.80-ért hajt be egy szavazót. Tíz darab után tiszteletpéldány. Ki megy akkor Dávidhoz?

Am nagyon haragszik a történelmi asztal, a Hübschmann Móra, meg a Wertheimer Áronra is, akik házról-házra járnak, s tisztességre intik a zsidókat, mivelhogy rossz hírük van. *Mindenki oda szavazzon a hova akar* — mondják, s ez a becsületes intelem használ is, és a

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Wesselényi Miklós-utca 13. szám alatt, a mai követelményeknek megfelelően berendezett

≡ vízvezeték-szerelő üzlet ≡

nyitottam. Elvállalom: fürdőszobák, szagtalan klotzetek és közutak szivattyú-felszerelését, melyeknek pontos javításáért felelősséget vállalok.

Szaktámat 20 éven keresztül Budapesten, mint önálló szerelő folytattam és Kolozsvárt 8 évig nagyobb vállalatoknál dolgoztam.

Mindennemű munkákat saját magam végzek, ugyszintén mindennemű légszesz- és villanycsengő-felszerelést és javítását pontosan és legutányosabb árban.

≡ Egy évi jókarban tartásért: ≡

1 clozett után . 6 korona || 1 földalatti fölzáró fősap után 8 korona
1 kagyló után . 3 korona || 1 fürdő után . 8 korona
1 közkut után . 5 korona

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezik

Szücs János,
vízvezeték-szerelő vállalkozó.

a Dávidék szive nagyon vérzik. Nem lehet már *chajecal*-ért vásárolni a szavazatot; az izraeliták tömegesen jönnek át az ellenzékhez, s csak a kis Weisz Móric marad rendületlenül, mint egy jól megépített szeszfőzde...

De ime új alak bukkan fel a lát-határon, a kis feketeszakállú gnóm, az apró bankrém: Lendvai Emil, a kiról nagy dolgokat mesélnek. Az aranybetűktől ékes, tükörlablakos, finom szőnyeges Erdélyi Bankról kiderült, hogy közönséges kortes-kocsmá, a hol ugyancsak dolgoznak Feilitzsch mellett. Az *ellenzéki szavazóknak felmondják a kölcsönt, s nyomják, szorítják, tiporják, ha nem akarnak Feilitzschra voksolni.* Lendvai ur egy szenzál buzgal-mával ügynökösködik Feilitzsch mellett s kölcsönfelmondások alak-jában naponként küld szét egy cso-mó selyemzsinórt. *A szövetkezett el-lenzék felhívja mindazokat, a kik ilyen vagy más módon az Erdélyi Bank által megkárosítottak: hogy jelentkezzenek a pártirodában, a szükséges orvoslat megtevése végett.* Valószínű, hogy erre fel vonul-ni néhány száz ember, mert évek óta ennyit zsarolt meg és ennyit uzsorázott ki a modern rablógaz-daság, a mely most még politizál is. És a panaszkodók hosszú sora után előlbben néma tanuként egy halott is: a nagyiparos szelleme, a kit sirba kergetett a lelketlen szipolyozás, a lelkiismeretlen és ku-fárkodó ridegség.

Báró Wesselényi Miklós a szövetkezett ellenzék második kerületi képviselőjelöltje nem — miként tervbe volt — 22-én (vasárnap) hanem január 19-én (csütörtökön) délután fél 6 óra-kor fogja megtartani program-mbeszédét a városi Vigadóban. A gyűlésre a központból leutaznak Kossuth Ferencz, Apponyi Albert gróf, báró Bánffy Dezső és még mások a szövetkezett ellenzék tagjai közül.

A VÁROS MULTJÁBÓL.

Riporterri jegyzetek

a száz év előtti Kolozsvárról.

Jövő évben lesz száz éve, hogy a magyar zszurnalisztikának egyik legnevezete-sebb terméke, a *Kulcsár István Hazai Tudósítások* című hirlapja megindult. Nagy jelentősége volt ennek a vállalatnak nem-csak a magyar hirlapirodalom, hanem a főváros életében is, mert az által, hogy keserves vajadások után végre megindult s lassanként megszilárdult a fővárosban az első magyar hirlap, Pestnek a fejlődé-sére jelentékeny hatást gyakorolt. 1806-ig a fővárosban magyar nyelvű hirlap nem volt képes megélni. Pedig 1778-ban *Pesti Magyar Merkurius* címmel Szabó Márton kísérletet tett egy magyar nyelvű lappal, de be is kellett nemsokára szüntetnie az olvasó közönség közönye miatt. Később *Csokonai* akart lapot indítani, de nem lett semmi válatatából épen úgy mint a Kár-mán *Uránia*-jából, melyet a harmadik szám megjelenése után gyorsan beszünt-tettek. A Kulcsár István lapja volt az ősz-szes fővárosi lap vállalatok között a leg-

biztosabb alapokra fektetve, az idők mos-tohaságaival is ez a lap tudott a legjob-ban megküzdeni, mert pár év híján közel félszázadig volt képes magát fentartani. Egy régi, érdemes *kolozsvári szerkesztő, Hindy Árpád* lelkében élt megható kegye-let képen a terv, hogy megírja a Kulcsár életrajzát és ismertesse a lapja révén keletkezett irodalmi mozgalmakat, de mi-előtt tervét megvalósíthatta volna, sirba szállt s csak a jegyzetek, itt-ott közzétett cikkek maradtak utána, melyekben tanul-mánya eredményét egy-egy nevezetesebb alkalommal, a sajtóban vagy az erd. irod. társaság ülésén bemutatta. Pedig a Kulcsár működése a kolozsvári és erdélyi közönség érdeklődését mindig megérdemli, mert ő is a legnagyobb figyelmet tanu-sította a legkisebb mozzanat iránt is, ami a régi Kolozsvár és Erdély életében előadta magát. Riporterri pontosan tudó-sították az erdélyi eseményekről s lapjá-nak is olyan volt a beosztása, hogy az „*Erdélyországbeli dolgok*“-at hétről-hétre külön cím alatt ismertette. Ezekből a régi riporterri feljegyzésekből néhányat aktuális-nak tartunk most reprodukálni, mint a melyek érdekes dokumentumai a régi Kolozsvár fejlődő életének. Mindjárt a *Hazai Tudósítások* első félévének 14-ik számában 1806-ban a következő jelentést olvassuk Kolozsvárról:

„Kolozsvár 16 esztendővel fogva, mióta a F. K. Guberniumot kebelében foglalja, olly sebes lépéseket tetzen a pallérosodás-ban, hogyha mind ilyen lépcsőkön hág, *félszázad alatt igen virágzó állapotra jut.* Azóta népessége 15 ezerről 20 ezerre sza-porodott; sáros utcái kövekkel kirakattak. Az utcákon levő sok gimes és kerekas kut-tak szivárványos kutakká változtak; min-denfelől minden esztendőben új és csinos nagy házak épülnek, már új utcák is tá-madtak; a Mesteremberek megszaporodtak; többrendbeli fábrikák állítottak fel; egy Politziai Tisztség forma ruhás Katonnság díszesíti a várost: a Magyar játzó Társa-ságoknak is már oskolájává vált, és szülte s nevelte most nem régebiben azt a társa-ságot, mely Ernyi urnak vezérlése alatt szárnyára bocsáttatott kifelé M. Országra, de a mi a pallérozodást legkellemetesebbé teszi, az a sok rendbeli valláson levő Lakosoknak atyafiságos megegyezése. Kár, hogy ezen városnak fekvése a ke-reskedésnek nem kedvezhet.”

Jellemző és érdekes egy másik tudósi-tás, mely szintén ezen évben aug. 10-iki kelettel jelent meg s a kolozsvári közön-ség szenzációhajhászásáról ír. Ime: „Tsupa tseltsapság némely Hazafiaknak a termé-szete. Midőn az ujság levelet kezébe ve-szik, abban mindjárt tsak a külföldi tudó-sításokat vadászzák; valjon miként üt-köztek meg az ellenséges hajók, hány ezeret vágott le a Francia, miként ma-siroznak a Burkus Katonák, kik lettek is-mét királyok stb., és ha sok effélet nem kapnak benne, soványnak mondják az ujság levelet, ha mindjárt Hasznos Hazai Tudósításokkal és oktatásokkal dugva teli is van.”

Tanulságos adatokat tartalmaznak a következő évfolyamok számai is s alig van olyan lap, melyből ne kapnánk érte-sítéseket a drágaságról, az időjárásról, a mulatságokról, kiütetésekről, halálözá-sokról stb. Ezuttal csak egy másik fel-jegyzést óhajunk ismertetni, mely érdeke-sen bizonyítja, hogy az a jótékonyági intézmény, mely *ingyen kenyér* cím alatt pár évvel ezelőtt Kolozsvárt megindult, nem új keletű intézmény, hanem már egy századdal ezelőtt is ismeretes volt s ta-lán épen Erdélyből indult ki. 1817-ből da-talódik ez a tudósítás és így szól:

„Erdélyben Fő Kormányzó és a Kor-mányszék egész igyekezettel azon van-nak, hogy mind a városi községeket, mind magános birtokosokat arra bírják, hogy a szegénységen, a' mennyire lehet, segítse-nek. Ily megszülitásra Nagy Szebenben oly serényen munkálkodtak, s oly bőven adakoztak a' Polgárok, hogy 100 sze-génynél többet tartanak eledellel. Ez június

4-én kezdődött és 3 hónapnál továbbra van tehetsége ezen Jótévtő Intézetnek az eledel *ingyen való* osztogatására. Csak egy Polgár Buchholtzer András szüts Mester ember 3 hónapra naponként 100 cipót 12 latosat osztogottak ki naponként. Mely végből az árendába birt malmának jövedelmét engedte által a szegényeket tápláló Intézetnek.”

Ekkor volt Erdélyben a legnagyobb inség s ekkor emelkedett fel a piaci élel-mi cikkek ára oly magasra, mint még sohasem. Ámde a példa nem maradt egyedül. Szeben után az összes városok alakítottak jótékony egyleteket s Kolozs-várt volt olyan nap, mikor két-három száz éhező embert is eltudtak látni segéy-lyel. „Krisztus Urunk irgalmával és nemes szellemivel megáldott lelkek vitték a fő-segedelmet a szegénység piacára”, — írja ezekről a jótékony emberekről a régi tu-dósító, aki ezekben a válságos napokban is hiven küldte a „nehéz állapotakról” hiradó levelét a két magyar haza „tisz-tes zsmárnájának” a Hazai Tudósításoknak. Zuboly.

VÁLASZTASI NAPLO.

I. KERÜLET:

Az ellenzék jelöltje: Dr. Pisztóry Mór egyetemi tanár.

A kormánypart jelöltje: Hegedüs Sándor.

Az ellenzék jelöltje programbe-szédet tart: január 15. d. u. 3, a Vigadóban.

A választás napja: január 26.

A választás helye: Az Unió-utcai Vigadó és a Vármegeyháza.

A választás vezetője: Kolozsvári Sándor egyetemi tanár. Az első szavazatszedő küldöttség elnöke: Kolozsvári Sándor egyetemi tanár. A második szavazatszedő küldöttség elnöke: dr. Czikmártoni Ottó ügy-véd. Helyettes elnökök: dr. Sárkány Lajos és Böhm Mihály. Választási jegyzők: dr. Kozma Endre és dr. Jeszenszky Gyula.

A szavazás kezdete: d. e. 8 óra-kor. A Vigadóban szavaznak: a Belmonostor tized reggel 9-től 10 óráig; a hidelvei tized 10-től 2 óráig; a megyeháznál szavaznak: a Belszén-tized 9—10-ig, a Külmo-nostor-tized 10—12-ig, a Kül-szén-tized fél 12—1-ig és a kolozs-monostori tized 1—2 óráig.

Az ellenzék pártirodájá: Unió-utca 6. sz. (Grébe-ház). Az ellenzék pártirodájának vezetői: Tanács József és K. Köncey Imre. Hivata-lós órák egész nap. Telefonszám: 503. Ha valakinek panasza vagy mondanivalója van, itt mindig szí-vesen adnak felvilágosítást.

II. KERÜLET:

Az ellenzék jelöltje: Br. Wesse-lényi Miklós.

A kormánypart jelöltje: Br. Fei-litzsch Arthur.

Az ellenzék je'öltje programbe-szédet tart: január 19-én d. u. 3 órákor a Redoutban.

A választás napja: január 26.

A választás helye: A város köz-gyűlési terme és az anyakönyvi hivatal.

A választás vezetője: dr. Lukács Adolf egyetemi tanár. Az első sza-vazatszedő küldöttség elnöke: dr. Lukács Adolf egyetemi tanár; a második szavazatszedő küldöttség elnöke: Pollák Lajos máv. felügyelő. Helyettes elnökök: Dr. Széchy Ákos és Pokoly József. Választási jegy-zők: Féder Ottó és Balázs K. József.

A szavazás kezdete: d. e. 8 óra-kor. A városházán szavaznak: a

belközép-tized 9-től 1/2-11-ig; kül-közép-tized 1/2-11-től 1/2-1-ig; Ovár-tized 1/2-1-től 2 óráig. Az anyakönyvi hivatalban szavaznak: a kétvízközi-tized 9-től 1/2-12-ig; Belmagyar-tized 1/2-12-től 1/2-1-ig és a Külmagyar-tized 1/2-1-től 2 óráig.

Az ellenzék pártirodájá: az Iparos-Egylet.

Az ellenzék pártirodájának vezetői: Dr. Tutsek Sándor és Dr. Pap József. Hivatalos órák egész nap. Telefon szám: 499. Ha valakinek panasza vagy mondani valója van, itt min-dig szívesen adnak felvilágosítást.

Ezres bankók

a

tűzben.

— Saját tudósítónktól. —

Különös eset történt a napokban a szerénmegyei Ruma községben. A mult hónapban nagy betörést követtek el ott. Betörték az oitani takarékpénztárba s a gonosztevők-nek hosszas és nehéz munka után sikerült a nagy vasszekrényt feltör-ni, melyben tíz darab ezresbankó, továbbá huszonkét ezer korona ér-tékű egyéb bankjegyek voltak. A zörgésre, a melyet a pénztárszek-rény feltörése okozott, felébredt az épületben lakó pénzüntézet szolga, a ki az ágyból kiugorván, könnyű kabátban kifutott az udvarra.

A betörők a szolga váratlan meg-jelenésétől megriadva, elmenekül-tek, de a talált pénznek csak egy kisebb részét tudták magukkal vin-ni, az ezresek és 20 darab 50 ko-ronás bankjegy ott maradt a föld-dön, egy nagy börtáskában.

Matics Péter hivatalsszolga, amint a hivatal helyiségébe behatolt és lámpát gyújtott, rögtön észrevette az ot'hagyott bankjegyeket, eze-ket magához véve, azonnal a betö-rők üldözésére indult s fellármázta a szomszédokat és a csendőrséget is, mely egész éjjel lázasan kereste a betörőket, de akkor eredményte-lenül. Maticsnak a betörők üldözése közben az az ötlete támadt, hogy a rablók által ot'hagyott pénzt meg-tartja magának. A hatóság emberei másnap hivatalosan is megállapítot-ták a betörést s néhány nap mulva sikerült is elfogni a betörőket Zo-racz Antal, Katkovics Simon és Babin György rumai lakosok sze-mélyében. Ezek azonban csak azt vallották, hogy ezer koronát vittek el. A bíróság és a csendőrség szen-tül meg volt győződve, hogy a többi pénzt is a betörők vitték el, de va-lahol elrejtették. Ebben az irányban folytatták a nyomozást is.

A betörők üldözése közben Ma-tics hivatalsszolga annyira megfázott, hogy tüdőgyuladást kapott s a mult héten meg is halt. Maticsné, amint a férje meghalt, elment koporsót rendelni. Ezalatt az asszony nővére más két asszonnyal a halottat ki-vették az ágyból és kiterítették az asztalra, az ágyban volt szalmát pe-dig bedugták a kemencébe és meg-gyújtották.

Maticsné, a mint hazaért és az ágyat kiürítve találta, rögtön aszal-ma után kérdezősködött s mikor megtudta, hogy ez már ég, rémülve futott a kemencéhez és kirántotta az égő szalmát, de már későn volt, mert a Matics által a szalmazsákba elrejtett ezresek és 50 koronások már majdnem teljesen elégték, csak néhány papírfoszlányt találtak meg belőlük. Az esetről jelenvolt asszo-nyok elbeszéltek a dolgot s így ju-tott ez a csendőrségnek is tudomására, mely Maticsnet letartóztatta.

Választás előtt.

Néhány komoly szó. — A történelmi asztal.

— Megjött Dorgó. — Kortelkednek az Erdélyi Banknál. — Wesselényi báró előbb tartja a programbeszédét.

Erkezik: Apponyi, Kossuth, Bánffy!

— Saját tudósítónktól. —

— január 15.

Kolozsvár város választópolgárainak nem szükséges a mandátumra pályázó jelölteket bemutatni. Alig lehet szükséges rájuk nézve a programbeszéd megállapítása is. Megvagyunk győződve róla, hogy elveiken a legerőszakosabb nyomás sem fog változtatni. Biztosak vagyunk benne, hogy *nincs annyi pénze a kormánynak, amennyivel Magyarország legintelligensebb városának vélemény szabadságát megejthetné.* Eddig kormánypárti képviselői voltak ennek a városnak, most a választók lelkiismerete döngi saját fülükbe: „Brutus, te alszol? Ebredj s láss magad. Szólj, üss, javíts. Brutus, te alszol? ebredj!”

Azt hisszük, hogy ösmerjük ennek a városnak mai hangulatát; azt hisszük ösmerjük a választópolgárság érdekeit. Es ennek az ösmeretnek az alapján kérdezhettük: nem lenne-e képtelenség, ha ezt a várost, az elvek megsértése, a közvélemény meghamisítása és az érdekek kijátszása következtében kormánypárti képviselők képviselnék?

Kikből áll össze Kolozsvár választóközönsége? — Minden hierarchikus sorrend betartása nélkül nézzük. Itt vannak első sorban a termelő osztályok: gazdák, iparosok, kereskedők. Nos hát, fontolják meg a gazdák, hogy a mai kormányrendszer az, amely egy igazságtalan elavult adórendszerrel aránytalan nagy terheket ró a gazdálkodók vállára, amely oktan és rövidszű vasuti politikájával a föld terményeinek árát, leszállítja és amely indokolatlanul gyáva vámpolitikájával nem képes a hazai termelést, a külföld versenyétől megvédeni. Fontolják meg az iparosok, hogy mai kormánypárti politika az, amely ridegen elzárkózik a magyar ipar létföl-

tétele, az önálló vámterület elől és még a közsvámterületen belül is úgy és ott segíti az iparosokat, hogy csak a protekciók képesek megélni, a csak dolgozni tudó iparost pedig kiteszi az osztrák ipar és a protekciók versenyének és egy szörnyű bankrendszer nyomásának. Es fontolják meg a kereskedők, hogy nem mostoha gyermekei-e ők ennek a kormánynak, mely az agráriusok megnyerése céljából azoknak az ő husukból vet koncot oda, hogy nem elnyomottak-e ők ennek a kormánypolitikának körében, mikor megélhetésüket, nemcsak, hanem kereskedői tisztességüket is a legfajóbb megtámadásoknak teszi ki védelem nélkül. Ebredni fog most a gazda, iparos és kereskedő: szólni fog maga mellett, ütni fog ellenségein és javítani fog a saját sorsán.

Itt van aztán az értelmiség: az állami hivatalnokok, vasuti hivatalnokok, tanárok, tanítók, ügyvédek, orvosok, stb. Az államhivatalnokoknak vissza kell emlékezniük, hogy ez a kormány fizetésrendezési jogos igényeket, azokat, melyeknek teljesítését, Széil Kálmán már megígérte, nagyrészt visszautasította, hogy a szolgálati pragmatikától úgy fél ez a kormány, mint az ördög a szentelt víztől. A vasuti hivatalnokok bizonyára nem felejtették még el a vasuti sztrájk előzményeit, következményeit és azt az eljárást, melyet akkor a kormány az összes kormánypárti képviselők buzgó asszisztálása mellett velük szemben követett. És ők is, meg a közoktatás tisztviselői is csak a most folyó kortesmüveletekre gondoljanak, melyek emberi múltuktól, az embernek veleszületett szabadságától, a véleménynyilvánítási szabadságtól akar-

ják őket megfosztani és a többség parancsa szerint akarják átgyurni jobb meggyőződésüket.

Es mindazok, a kik függetlenek, a kiket anyagi helyzetük minden befolyásolástól, minden vesztegetéstől, minden fenyegetéstől és megfélemlítéstől megóv, a kiknek nem kell a hatóságok szekuráitól tartaniok, a kiket nem lehet politikai véleményük nyilvánítása miatt, preterválni, a kiket nem lehet aljas denúciálásra az ország egyik végéről a másikra áthelyezni, azok fontolják meg, hogy lehetséges-e, szabad-e Magyarországon azoknak kormányozniok, a kik guzsba kötött lelkiismeretű államhivatalnokokkal, tisztességtelenül összeharácsolt, pénzen vásárolt szavazatokkal és választási erőszakkodással keresztünyomott mandátumokkal akarják a korrupciónak a protekciónak és az erőszaknak uralmát állandóvá tenni.

Kolozsvár választópolgárságának kezében most a sorsa: elvett diadalra viheti, érdekeit megvédelmezheti most. „Sorsának ember néha mestere. Nem csillagunkban, Brutus, a hiba, hanem magunkban.” A választó bizottság elé járulnak most, a szavazó polgárok. Hatalmas összeütközés lesz ez. Az egyik oldalon az alkotmányosság fegyverzetével élő, a lelkek megfélemlíthetőségében és megkeríthetőségében bizó kormánypártja — a másik oldalon a közélet megtisztulásáért küzdő, a vélemény szabadságot követelő, az egyéni jogot tisztelő és a nép jólétéért munkálkodó ellenzék. Ha most sem buktatják meg Kolozsvár választói a régi, korhadó rendszert, akkor ne panaszkodjanak többet, mert szemük közé kellene vágni, hogy nem csillagunkban a hiba, hanem magukban, kik megérdemlik azt a sorsot, hogy két kormánypárti képviselőjük legyen.

*

A ki azt hiszi, hogy a szabadelpártinak Tisza István meg Drakulics Pál a legerősebb támaszai, az még sohasem járt a Kikkaker kávéházba, s nem látta a történelmi asztalt. A történelmi asztal körül ülnek: a sokat emlegetett Dávid, aztán Fenichel, a tojásos, s Józsi bácsi, a Schwarz Józsi, a ki

kővér is, szagos is, de hive a lex-Dánielnek. Ők mind bátor és nagytekintélyű férfiak, s ha a makabeusok valaha ismét harcba keverednének, bizonyos, hogy ők lennének a hadvezérek, s például Józsi bácsi igen szépen festene mint huszárgenerális, és az u'ódok száz év múlva is bámulhatnák a csataképet, melynek címe volna: Józsi bácsi, a híres tábornok, 50 százalékra kiegyezik az ellenséggel!! Szóval Dávid és vezérkara ott ül a Kikkakerben, s intézik a szabadelpárt sorsát, a mely már-már rosszul állott, mert még Weisz a spediter is el akarta hagyni, s Bak Lajos sem csinált nekik kontóra több választási padot. No de itt van Dorgó, megjött; Dávid üdvözölte a perronon, mint fehérruhás kis szűz, csokorral kezében, s kíváncsiságtól reszkető ajkán a kérdéssel: mennyi? A központi pártelnök *megnyugtatólag* felelt, s aztán ruganyos léptekkel távozott a kocsi felé, jobbjára ültetve Dávidot. És Dávid most itt terpeszkedik a kávéházban, izzadva, szuszogva, — s vidáman int Fenichelnek, a mi arra mutat, hogy nem voltak Pesten smucciánok. Most már biztos a győzelem, s még Kikkaker a legfurcsább nevű kávé is fürgén döngöli a kezét, hallva a nagy férfiak tanácskozását. — Mert a kávé is nagy mameluk, s ki van adva titokba a rendelet, hogy a kormánypárti vendégek — *nem zaccoskávét* kapnak — a függetlenségi ellenben csak nyeljük a rendes adagot, a rossz cikoriát. És Kikkaker kárörömmel néz az ellenzéki kuncsaftokra; ők azonban nagy kéjjel szűrcsölik a fekete lét, mivel hogy a főpincér — a ki megellenzéki, mind *visszacseréli* a konyhában a pikkolókat, s a cikóriás még is csak a mamelukoknak jut. Ilyen a politika a kávéházban, s a kit Dávid asztala nem ismer el, abból sohasem lesz magyar miniszter. De Dávid veszekszik Fenichellel, mivel a tojásos olcsóbbért ígérte a szavazatok befuvarozását, a mi rontja az üzletet, s így kartellit kell kötni az egyöntetűség végett. Mert mégis csak furcsa, hogy Dávid 4.20-ért szállít voksot, míg a tojásos 3.80-ért hajt be egy szavazót. Tíz darab után tiszteletpéldány. Ki megy akkor Dávidhoz?

Am nagyon haragszik a történelmi asztal, a Hübschmann Mórra, meg a Wertheimer Áronra is, akik házról-házra járnak, s tisztességre intik a zsidókat, mivelhogy rossz hírük van. *Mindenki oda szavazzon a hova akar* — mondják, s ez a becsületes intelem használ is, és a

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Wesselényi Miklós-utca 13. szám alatt, a mai követelményeknek megfelelően berendezett

≡ vízvezeték-szerelő üzlet ≡

nyitottam. Elvállalom: fürdőszobák, szagtalan klotzetek és közkutak szivattyú-felszerelését, melyeknek pontos javításáért felelősséget vállalok.

Szakmámat 20 éven keresztül Budapesten, mint önálló szerelő folytattam és Kolozsvárt 8 évig nagyobb vállalatoknál dolgoztam.

Mindennemű munkákat saját magam végzek, ugyszintén mindennemű légszesz- és villanycsengő-felszerelést és javítását pontosan és legjutányosabb árban.

≡ Egy évi jókarban tartásért: ≡

1 clozett után . 6 korona	1 földalatti fölzáró fűcesap után 8 korona
1 kagyló után . 3 korona	1 fürdő után . 8 korona
1 közkut után . 5 korona	

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezik

Szücs János,
vízvezeték-szerelő vállalkozó.

a Dávidék szive nagyon vérzik. Nem lehet már *chajecai*-ért vásárolni a szavazatot; az izraeliták tömegesen jönnek át az ellenzékhez, s csak a kis Weisz Móric marad rendületlenül, mint egy jól megépített szeszfőzde...

De ime új alak bukkan fel a látáhatáron, a kis feketeszakállú gnóm, az apró bankrém: Lendvai Emil, a kiről nagy dolgokat mesélnek. Az aranybetűktől ékes, tükörablakos, finom szőnyeges Erdélyi Bankról kiderült, hogy közönséges kortes-kocsmá, a hol ugyancsak dolgoznak Feilitzsch mellett. Az *ellenzéki szavazóknak felmondják a kölcsönt, s nyomják, szorítják, tiporják, ha nem akarnak Feilitzschra voksolni.* Lendvai ur egy szenzáció buzgalmaival ügyenkösködik Feilitzsch mellett s kölcsönfelmondások alakjában naponként küld szét egy csomó selyemzsinórt. A *szövetkezett ellenzék felhívja mindazokat, a kik ilyen vagy más módon az Erdélyi Bank által megkárosítottak: hogy jelentkezzenek a pártirodában, a szükséges orvoslát megtevése végett.* Valószínű, hogy erre fel fog vonulni néhány száz ember, mert évek óta ennyit zsarolt meg és ennyit usztorozott ki a modern rablógazdaság, a mely most még politizál is. És a panaszkodók hosszú sora után előlbben néma tanuként egy halott is: a nagyiparos szelleme, a kit sirba kergetett a lelketlen szipolyozás, a lelkiismeretlen és kufarkodó ridegség.

Báró Wesselényi Miklós a szövetkezett ellenzék második kerületi képviselőjelöltje nem — miként tervbe volt — 22-én (vasárnap) hanem január 19-én (csütörtökön) délután fél 6 órakor fogja megtartani programbeszédét a városi Vigadóban. A gyűlésre a központból leutaznak Kossuth Ferencz, Apponyi Albert gróf, báró Bánffy Dezső és még mások a szövetkezett ellenzék tagjai közül.

A VÁROS MULTJÁBÓL.

Riporteri jegyzetek

a száz év előtti Kolozsvárról.

Jövő évben lesz száz éve, hogy a magyar zsurnalisztikának egyik legnevezetesebb terméke, a *Kulesár István Hazai Tudósítások* című hírlapja megindult. Nagy jelentősége volt ennek a vállalatnak nemcsak a magyar hírlapirodalom, hanem a főváros életében is, mert az által, hogy keserves vajadások után végre megindult a lassanként megszűlőrdült a fővárosban az első magyar hírlap, Pestnek a fejlődésére jelentékeny hatást gyakorolt. 1806-ig a fővárosban magyar nyelvű hírlap nem volt képes megélni. Pedig 1778-ban *Pesti Magyar Merkurius* címmel Szabó Márton kísérletet tett egy magyar nyelvű lappal, de be is kellett nemskára szüntetnie az olvasó közönség közönye miatt. Később *Csokonai* akart lapot indítani, de nem lett semmi válatatából épen úgy mint a Kármán *Uránia*-jából, melyet a harmadik szám megjelenése után gyorsan beszüntettek. A *Kulesár István* lapja volt az összes fővárosi lap vállalatok között a leg-

biztosabb alapokra fektetve, az idők mostohaságaival is ez a lap tudott a legjobban megküzdeni, mert pár év hiján közel félszázadig volt képes magát fentartani. Egy régi, érdemes *kolozsvári szerkesztő, Hindy Árpád* lelkében élt megható kegyelet képen a terv, hogy megírja a *Kulesár* életrajzát és ismeresse a lapja révén keletkezett irodalmi mozgalmakat, de mielőtt tervét megvalósíthatta volna, sirba szállt s csak a jegyzetek, itt-ott közzétett cikkek maradtak utána, melyekben tanulmánya eredményét egy-egy nevezetesebb alkalommal, a sajtóban vagy az erd. irod. társaság ülésén bemutatta. Pedig a *Kulesár* működése a kolozsvári és erdélyi közönség érdeklődését mindig megérdemli, mert ő is a legnagyobb figyelmet tanúsította a legkisebb mozzanat iránt is, ami a régi Kolozsvár és Erdély életében előadta magát. Riporterei pontosan tudósították az erdélyi eseményekről s lapjának is olyan volt a beosztása, hogy az *„Erdélyországbeli dolgok”*-at hétről-hétre külön cím alatt ismertette. Ezekből a régi riporter feljegyzéseiből néhányat aktuálisnak tartunk most reprodukálni, mint a melyek érdekes dokumentumai a régi Kolozsvár fejlődő életének. Mindjárt a *Hazai Tudósítások* első félévének 14-ik számában 1806-ban a következő jelentést olvassuk Kolozsvárról:

„Kolozsvár 16 esztendővel fogva, mióta a F. K. Guberniumot kebelében foglalja, olly sebes lépéseket teszen a pallérosodásban, hogyha mind ilyen lépcsőkön hág, félszázad alatt igen virágzó állapotra jut. Azóta népessége 15 ezerről 20 ezerre szaporodott; sáros utcái kövökkel kirakattak. Az utcákon levő sok gémes és kerekese kutak szivárványos kutakká változtak; mindenfelől minden esztendőben új és csinos nagy házak épülnek, már új utcák is támadtak; a Mesteremberek megsaporodtak; többrendbeli fábrikák állítottak fel; egy Politziái Tisztség forma ruhás Katonnság díszesíti a várost: a Magyar játzó Társaságoknak is már oskolájává vált, és szülte s nevelte most nem régiben azt a társaságot, mely Ernyí urnak vezérlete alatt szárnyára bocsátottot kifelé M. Országra, de a mi a pallérozodást legkellemesebbé teszi, az a sok rendbeli valláson levő Lakosoknak atyafiságos megegyezése. Kár, hogy ezen városnak fekvése a kereskedésnek nem kedvezhet.”

Jellemző és érdekes egy másik tudósítás, mely szintén ezen évben aug. 10-iki kelettel jelent meg s a kolozsvári közönség szenzációhajhászásáról ír. Ime: „Tsupa tseltsátság némely Hazafiaknak a természet. Midőn az újság levelet kezekbe vesznek, abban mindjárt tsak a külföldi tudósításokat vadászzák; valjon miként ütözköttek meg az ellenséges hajók, hány ezeret vágott le a Francia, miként marisznak a Burkus Katonák, kik lettek ismét királyok stb., és ha sok effélet nem kapnak benne, soványnak mondják az újság levelet, ha mindjárt Hasznos Hazai Tudósításokkal és oktatásokkal dugva teli is van.”

Tanulságos adatokat tartalmaznak a következő évfolyamok számai is s alig van olyan lap, melyből ne kapnánk értesítéseket a drágaságról, az időjárásról, a mulatságokról, kiténtetésekről, halálozásokról stb. Ezuttal csak egy másik feljegyzést óhajunk ismertetni, mely érdekesen bizonyítja, hogy az a jótékonyági intézmény, mely *tygen kenyer* cím alatt pár évvel ezelőtt Kolozsvárt megindult, nem új keletű intézmény, hanem már egy századdal ezelőtt is ismeretes volt s talán épen Erdélyből indult ki. 1817-ből datálódik ez a tudósítás és így szól:

„Erdélyben Fő Kormányzó és a Kormányzók egész egykezettel azon vannak, hogy mind a városi községeket, mind magános birtokosokat arra bírják, hogy a szegénységben, a' mennyire lehet, segítsenek. Ily megszólításra Nagy Szebenben oly serényen munkálkodtak, s oly bőven adakoztak a' Polgárok, hogy 100 szegénynél többet tartanak eledellel. Ez június

4-én kezdődött és 3 hónapnál továbbra van tehetsége ezen Jótévő Intézetnek az eledel ingyen való osztogatására. Csak egy Polgár Buchholtzer András szüts Mester ember 3 hónapra naponként 100 cipót 12 latosat osztogattak ki naponként. Mely végből az árendába birtalmának jövedelmét engedte által a szegényeket tápláló Intézetnek.”

Ekkor volt Erdélyben a legnagyobb inség s ekkor emelkedett fel a piaci élelmi cikkek ára oly magasra, mint még sohasem. Ámde a példa nem maradt egyedül. Szeben után az összes városok alakítottak jótékony egyleteket s Kolozsvárt volt olyan nap, mikor két-három száz éhező embert is elutdakt látni segítylyel. „Krisztus Urunk igalmával és nemes szellemivel megáldott lelkek vitték a' fősegedelmet a szegénység piacára”, — írja ezekről a jótékony emberekről a régi tudósító, aki ezekben a válságos napokban is híven küldte a „nehéz állapotakról” híradó levelét a két magyar haza „tisztos zsurnáljának” a Hazai Tudósításoknak.

Zuboly.

VÁLASZTASI NAPLO.

I. KERÜLET:

Az ellenzék jelöltje: Dr. Pisztóry Mór egyetemi tanár.

A kormánypárt jelöltje: Hegedűs Sándor.

Az ellenzék jelöltje programbeszédét tart: január 15. d. u. 3, a Vigadóban.

A választás napja: január 26.

A választás helye: Az Unió-utcai Vigadó és a Vármegyeháza.

A választás vezetője: Kolozsvári Sándor egyetemi tanár. Az első szavazatszedő küldöttség elnöke: Kolozsvári Sándor egyetemi tanár. A második szavazatszedő küldöttség elnöke: dr. Czikmárton Ottó ügyvéd. Helyettes elnökök: dr. Sárkány Lajos és Böhm Mihály. Választási jegyzők: dr. Kozma Endre és dr. Jeszenszky Gyula.

A szavazás kezdete: d. e. 8 órakor. A Vigadóban szavaznak: a Belmonostor tized reggel 9-től 10 óráig; a hidelvei tized 10-től 2 óráig; a megyeházánál szavaznak: a Belszén-tized 9—10-ig, a Külmonostor-tized 10—12-ig, a Külszén-tized fél 12—1-ig és a kolozsmonostori tized 1—2 óráig.

Az ellenzék pártirodája: Unió-utca 6. sz. (Grébe-ház). Az ellenzék pártirodájának vezetői: Tanács József és K. Kőncsey Imre. Hivatalos órák egész nap. Telefonszám: 503. Ha valakinek panasza vagy mondanivalója van, itt mindig szívesen adnak felvilágosítást.

II. KERÜLET:

Az ellenzék jelöltje: Br. Wesselényi Miklós.

A kormánypárt jelöltje: Br. Feilitzsch Arthur.

Az ellenzék jelöltje programbeszédét tart: január 19-én d. u. 3 órakor a Redoutban.

A választás napja: január 26.

A választás helye: A város közgyűlési terme és az anyakönyvi hivatal.

A választás vezetője: dr. Lukács Adolf egyetemi tanár. Az első szavazatszedő küldöttség elnöke: dr. Lukács Adolf egyetemi tanár; a második szavazatszedő küldöttség elnöke: Pollák Lajos máv. felügyelő. Helyettes elnökök: Dr. Széchy Ákos és Pokoly József. Választási jegyzők: Föder Ottó és Balázs K. József.

A szavazás kezdete: d. e. 8 órakor. A városi háznál szavaznak: a

belközép-tized 9-től 1/2 11-ig; külközép-tized 1/2 11-től 1/2 1-ig; Ovár-tized 1/2 1-től 2 óráig. Az anyakönyvi hivatalban szavaznak: a kétvízközi-tized 9-től 1/2 12-ig; Belmagyar-tized 1/2 12-től 1/2 1-ig és a Külmagyar-tized 1/2 1-től 2 óráig.

Az ellenzék pártirodája: az Iparos-Egylet.

Az ellenzék pártirodájának vezetői: Dr. Tutsek Sándor és Dr. Pap József. Hivatalos órák egész nap. Telefon szám: 499. Ha valakinek panasza vagy mondanivalója van, itt mindig szívesen adnak felvilágosítást.

Ezres bankók

a

tűzben.

— Saját tudósítónktól. —

Különös eset történt a napokban a szerénmegyei Ruma községben. A múlt hónapban nagy betörést követtek el ott. Betörték az oitáni takarékpénztárba s a gonosztevőknek hosszas és nehéz munka után sikerült a nagy vasszekrényt feltörni, melyben tíz darab ezresbankó, továbbá huszonkét ezer korona értékű egyéb bankjegyek voltak. A zörgésre, a melyet a pénztárszekrény feltörése okozott, felébredt az épületben lakó pénzüntézei szolga, a ki az ágyból kiugorván, könnyű kabátban kifutott az udvarra.

A betörők a szolga váratlan megjelenésétől megriadva, elmenekültek, de a talált pénznek csak egy kisebb részét tudták magukkal vinni, az ezres és 20 darab 50 koronás bankjegyet ott maradt a földön, egy nagy bőrtáskában.

Matics Péter hivatalosolga, amint a hivatal helyiségébe behatolt és lámpát gyújtott, rögtön észrevette az otthagyt bankjegyeket, ezeket magához véve, azonnal a betörők üldözésére indult s fellármázta a szomszédokat és a csendőrséget is, mely egész éjjel lázasan kereste a betörőket, de akkor eredménytelenül. Maticsnak a betörők üldözése közben az az ötlete támadt, hogy a rablók által otthagyt pénzt megtartja magának. A hatóság emberei másnap hivatalosan is megállapították a betörést s néhány nap mulva sikerült is elfogni a betörőket Zoracz Antal, Katkovics Simon és Babin György rumai lakosok személyében. Ezek azonban csak azt vallották, hogy ezer koronát vittek el. A bíróság és a csendőrség szintül meg volt győződve, hogy a többi pénzt is a betörők vitték el, de valahol elrejtették. Ebben az irányban folytatták a nyomozást is.

A betörők üldözése közben Matics hivatalosolga annyira megfázott, hogy tüdőgyuladást kapott s a múlt héten meg is halt. Maticsné, amint a férje meghalt, elment koporsót rendelni. Ezalatt az asszony nővére más két asszonnyal a halottat kivetették az ágyból és kiterítették az asztalra, az ágyban volt szalmát pedig bedugták a kemencébe és meggyújtották.

Maticsné, a mint hazaért és az ágyat kiürítve találta, rögtön asztalra után kérdezősködött s mikor megijudta, hogy ez már ég, rémülve futott a kemencéhez és kirántotta az égő szalmát, de már későn volt, mert a Matics által a szalmazsákba elrejtett ezres és 50 koronásak már majdnem teljesen elégték, csak néhány papírfoszlányt találtak meg belőlük. Az esetenél jelenvolt asszonyok elbeszélék a dolgot s így jutott ez a csendőrségnek is tudomására, mely Maticsnet letartóztatta.

Szapáry Pál veszteségei.

— Saját tudósítónktól. —

A lapok közlik a Szapáry család egyik tagjának nyilatkozatát, amely szerint gróf Szapáry Pál anyagi viszonyai teljesen rendezettek. Lehetséges, hogy a fiatal mágnás viszonyait most rendezték, de az bizonyos, hogy az elmúlt években rengeteg veszteségei voltak, s hogy e veszteségek kényszerítették a nagy nyilvánosságtól való visszavonulásra. A veszteségek jobbára kártyaveszteségek voltak. A népszerű arisztokrata szenvedélyes játékos volt és a mellett még költséges fényűzése is voltak. Az 1895. és 1896. esztendőben egy millió forintnál többet veszített a mágnás-kaszinóban. Hihetetlen magasságra rugtak az egyes tétek, ami nem is csoda, amikor a kaszinónak olyan vendégei voltak, mint VII. Eduard akkori walesi herceg, Alexius orosz herceg és Hamilton herceg.

A fiatal Szapáry volt a legmerészebb játékos és ő nézett legkevésbé a pénzre — ő veszített is a legtöbbet. 1896 egyik augusztusi éjjelén fertálymillió forintot veszített. A titkánya nyomban sürgönyözött Szapáry Lászlónak, akkori Fiumei kormányzóknak, hogy jöjjen és segítsen az öcsésén.

A fiumei kormányzó nyomban Budapestre utazott és megfogadta Pálgróffal, hogy nősüléseig nem nyúl többé kártyához. Pál gróf megtartotta a szavát, hanem azért tovább költekezett. A Parkklubban fényes multságokat rendezett, a melyeknek költségeit jórészt a maga zsebéből fizette ki. Hihetetlen összegeket adott ilyen multságokra, úgy hogy, noha másfél millióra rugott évi jövedelme, nagy adósságokat csinált.

Családja végre megelégette a pazariást és kényszerítette, hogy házasodjék meg. Pál gróf eleget tett a kívánságnak és nőül vette Przewdziecha Mária Lujzát, egy gazdag lengyel arisztokratanőt, a kinek öt millió forintnyi vagyona van. Menyegzője után megválasztotta magát a Parkklub és az Automobil-klub elnökének és ugyanakkor szabad tért nyitott ismét régi kártyaszüvevényének.

Pétevár, Monte-Carló, Bécs, Budapest előkelő játéktérmei jól ösmerték a gróffot. Képtelenül nagy összegeket veszített megint, úgy hogy 1901-ben a család ismét rendezni volt kénytelen az ügyeit.

Ekkor rá akarták bérni, hogy komolyabb utra térjen. Megválasztották az idegenforgalmi részvénytársaság elnökének, valamint a nemzetközi hálókocsi részvénytársaság igazgatóságába is beválasztották. Azt remélték, hogy a komoly munkásság majd csillapítani fogja szenvedélyét.

Legköltségesebb szenvedélyeinek egyike a vadászat volt. Mesés fényű vadászatot rendezett Sorok-Ujfalun, a melyen az internacionális arisztokrácia minden számottevő tagja résztvett.

Azt beszélék, hogy a gróf vagyona még mindig aktív és csupán a kisebb adóssok szorongatása késztették arra, hogy lakóhelyét Párisba tegye át.

Tera.

*
Derék leány vagy, jó leány vagy,
Azért van annyi irigyed,
Kik emelt fővel járnak látnak,
Tudva, hogy karjaimba zárlak:
Gunyolják, megsebzik szived.

Nem szégyen az, hogy vágyva dobban
Szívünk egymásért kedvesem,
Hogy nem maradtál elhagyottan —
Mert lásd, ki bánt nyíltan: titokban
Helyedben lenne szivesen!

S én is, — ha most más csüggne rajtad,
Akit szeretnél és nem én:
A választottól mézes ajkad'
— Ezt a durcás, csókos kis ajkat —
Biz én is megirigyleném!

Nikelszky Géza.

LEGUJABB.

— A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

A választási visszaélések ellen.

Budapest, jan. 14. (Saj. tud.) Az egyesült ellenzék megbízásából Kossuth Ferenc felhívást tett közzé, hogy a választások körül előforduló ingyenes jogvédelemre ügyvédek jelentkezzenek. A felhívásnak már is eredménye van. Eddig harminchat ügyvéd jelentkezett, akik ma a függetlenségi párhelyiségben már meg is tartották szervezkedő gyűlésüket.

Egy falu lángokban.

Budapest, jan. 14. (Saj. tud.) Süttör sopronmegyei községben ma délután tűz ütött ki, a mely a dühöngő szélvész folytán egyre veszedelmesebben terjed. Attól tartanak, hogy az egész falu áldozata lesz a tűzvésznek.

A hatalom dolgozik.

Budapest, jan. 14. (Saj. tud.) Az ellenzéki vezérbizottságnak az országból sok választási visszaélést jelentenek. Különösen nagy számmal érkeznek panaszok hivatalos hatalommal való visszaélések miatt és a tisztviselők megfélemlítéséről. A kormánypárti hivatalos kortesfenyegetéseknek száma végtelen.

Az osztrák képviselőház összehívása.

Budapest, január 14. (Saját tud.) Bécsből telegrafálják, hogy a király az osztrák képviselőházat január 20-ára összehívta.

József kir. herceg állapota.

Budapest, jan. 14. (Saját tud.) Fiuméből jelentik, hogy az orvosi jelentés szerint József kir. herceg betegségében nem állott be újabb javulás. A nagy beteg életerejé folyton hanyatlak.

Barabás Békés - Csabán.

Budapest, január 14. (Saját tud.) Barabás Béla január 18-án tartja Békés-Csabán programbeszédét, mely alkalmából Apponyi Albert gróf is lekiséri őt választókerületébe. Zsilinszky Mihály államtitkár, Barabás ellenjelöltje vasárnap mondja el programbeszédét.

Nyugalmozott ezredes a Kossuth-pártban.

Budapest, január 14. (Saját tud.) Elek Gusztáv nyugalmozott honvédezredes lelkes hangú levelet írt Kossuth Ferencnek, a melyben bejelenti, hogy belép a függetlenségi és 48-as pártba s e programmal fellép képviselőjelöltnek. Az ezredes levelében kijelenti, hogy ő is csak a perszonál unió alapján hiszi Magyarországot boldog jövőjét biztosíthatni.

Andrássy Gyula gróf Töketerében.

Budapest, jan. 14. (Saját tud.) Andrássy Gyula gróf hétfőn tartja programbeszédét Töketerében, a hol a választók nagy lelkesedéssel készülnek őt fogadni.

Miniszterek programbeszédei.

Budapest, január 14. (Saj. tud.) Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter a VI. kerületben, Plosz Sándor igazságügy miniszter pedig a X. kerületben holnap mondják el programbeszédüket.

A cár hadiparancsa Port-Artur elestéről.

Budapest, január 14. (Saját tud.) Szentpétervárról táviratozzák, hogy Miklós orosz cár Port-Artur elestéről hadiparancsot adott ki, amelyben nagy elismeréssel szól a vár hősi védőinek katonai érdemeiről, de a japánok hősiességéről is a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozik a hadiparancs, mely a népet is türelemre inti s egyben kijelenti, hogy a háború folytatása és diadalmas befejezése Oroszország becsületbeli kötelessége. Végül arra kéri a cár a népet, hogy buzgón imádkozzék az orosz fegyverek diadaláért.

Katonai lázadás Oroszországban.

Budapest, jan. 14. (Saj. tud.) Krakkóból sürgönyzik, hogy az odesszai katonai kerületben titkos katonai összeesküvés nyomára jöttek, amely helyenkint lázadásra fajult. Több hadtest majdnem összes legénysége részes az összeesküvésben, a melyben csak kevés katonatiszt vett részt; a vezetők inkább az altisztek közül kerültek ki. A katonai hatóság a vizsgálatot megindította és titokban folytatja.

A határidőüzlet.

Budapest, jan. 14. (Saját tud.) Buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngye. Nyugodt irányzat mellett 10,000 métermázsza került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabnanemek változatlanok. Idő: szeles.

Jegyzetett déli 1 óráig. d. u. 4 1/2 c.
Buza apr.-ra 19.54—56 1962—64
" okt.-re 17.16—18 17.22—24
Rozs apr.-ra 15.38—40 15.44—46
" okt.-ra 14.02—04 14.12—14
Zab apr.-ra 14.06—08 —.—.—
" okt.-ra 12.14—16 —.—.—
Tengeri máj. 14.90—92 14.94—96
Repce aug.-ra 22.20—40 —.—.—

MULATSÁG.

Művészbál.

*
A kolozsvári szépművészeti társaság gróf Bethlen Pál elnöklété alatt fényes sikerű bált rendezett tegnap éjjel a Newyork szálló földszinti termében, a melynek falait ez alkalomra ügyes táncrenddel és virágdí-

szekkel ékesítették fel. A táncestélyen a szünóra alatt alkalmi lapot adtak ki „Karneval Harsonája” címen, a melyből mint leghitelesebből közöljük a jelenvoltak névsorát:

Báró Bálint Józsefné, báró Bánffy Zoltánné, gróf Bethlen Árpádné, Peille Róbertné lady patronessék; továbbá Dr. Farkas Gézané, Károlyi Leona, Dr. Anka Aurélné, Dr. Farkas Lajosné és leánya, Dr. Széchy Ákosné és Eta, Ruprecht Henrikné, Heinrich Józsa, Krausz Istvánné, Szántó Jolán, Gajzágó Antalné és Iza, br. Bálintt Mária, gróf Bethlen Tifi, gróf Bethlen Ödönné, Gömöri Istvánné, dr. Gerencsér Lászlóné, Pongráz Matild, Mucsi Ilona és Málka, gróf Béli Rózália, Réthy Rózsika, Retteg Margit, özv. Misics Árpádné, Enyeter Ferenczné, Csathó ezredesné, Varga Kálmánné, dr. Lukács Adolfné és Edith, dr. Szentkirályi Ákosné, Mózza Mici, dr. Klupathy Antalné, Klupathy Iza, Gajzágó Irma, Felszeghy Dezsőné, Felszeghy Jolán, dr. Kossutány Ignácné és Toncsi, Gegenbauerné, Boros Györgyné és Boros Ella.

× Iparos egylet házi-estélye. A kolozsvári iparos-egylet Hevesi József elnök vezetésével szépen sikerült estélyt rendezett az egylet Mátyás király téri helyiségében. Diszes közönség gyűlt össze a multságon és Czako Peti muzsikája mellett a hajnali órákig kitarított a jókedvben. A négyeseket mintegy nyolcvan pár járta. Az estélyt az iparosok agg menháza javára rendezték és pedig oly sikerrel, hogy a tiszta jövedelem meghaladja a hatszáz koronát.

Farsangi napló.

Január 15. Munkások thea-estélye, Torna-Vivoda.
" 21. Megyei piknik, Megyeháza.
Január 28. Piros kaliko-estély.
Január 29. Könyvnyomdások thea-estélye Torna-Vivoda.
Február 1. Vörös-kereszt-estélye, Vigadó.
" 1. Református diákbál, New-York.
Február 4. Tisztli-estély, New-York.
" 11. Városi tisztviselők bálja, Vigadó
" 11. Megyei piknik, Megyeház.
Febr. 16. Nőegylet fillér-estélye, New-York.
" 18. Birósági piknik, New-York.
Március 4. Dávid Ferenc-estély, New-York
" 11. Megyei piknik, Megyeház.

NAPLO.

— Hírek. —

Ehrlinger utóda.

A gazdasági tanácsosi állás betöltése.

— Saját tudósítónktól. —

Ehrlinger Lajos elhalálozásával Kolozsvár gazdasági tanácsosi széke üresedett meg és a város bizonyára sietni fog ennek a fontos állásnak betöltésével. Még mielőtt a korteskedés bármely irányban is megkezdődne, tehát mindenféle magánérdektől messze állva, szükségesnek tartjuk ezt a dolgot a legszorosabb értelemben vett közérdek szempontjából szóvá tenni.

A gazdasági tanácsos munkaköre és föladata az, hogy Kolozsvár város mint egy kilencezer hold terjedelmű mezőgazdasági ingatlanait úgy kezelje, hogy azok a legtöbb jövedelmet szolgáltatassák a városnak. Kilencezer holdnyi birtok ok-szerű, jó kezelés, szakértelmes gazdálkodás mellett háromszor annyi jövedelmet adhat, mint hozzá nem

értő, irracionális kezeléssel. A város birtokában levő szántóföld, kaszáló, erdő, legelő, stb. természetesen más mintja magánbirtoké: jó gazdálkodás mellett nagyobb jövedelmet ad, rossz gazdálkodás mellett kisebbet.

Lesz alkalmunk még számszerűen kimutatni azt, hogy Kolozsvár birtokának kezelése igen, igen messze áll a jótól, attól, amit a város közönsége méltán megkívánhat magisztrátusától. Tudják ezt jól mind azok, akiknek alkalmuk volt a város háztartásának tételeibe betekinteni és a városi gazdálkodást közelebbről szemlélni. És ennek az oka egészen kézenfekvő: Kolozsvár városi gazdasági tanácsosai, akik a város gazdasági ingatlanainak igazgatására hivatottak és kötelezettek, mint jogász emberek a fölmerülő jogi kérdések elintézéséhez, a hivatalos akták ellátásához, meg talán sok minden egyébhez is jól értettek, de a jószágigazgatás és az okos gazdálkodás elemeit az egyetem jogi fakultásán ugyan meg nem tanulhatták és bizony azt nem is értették, ami aztán meg is látszik a birtokok állapotán, meg a belőlük elért jövedelem kicsinységéből is.

Kétségtelen, hogy a város érdeke parancsolóan kívánja meg azt, hogy a gazdasági tanácsos csak gazdaságilag szakképzett egyén lehessen, mert bizony a város nagy érdeke az, hogy birtokai jövedelmének fokozása által bevételei szaporodjanak, hogy minél nagyobb részzel járuljanak hozzá az óriási nagy pótdó leszállításához és a polgárságnak, meg a városi tisztviselői karnak a város iránt táplált jogos igényeinek kielégíthetőségéhez. Közérdek tehát az, hogy a gazdasági tanácsosi állás betöltésénél az legyen az irányadó szempont, hogy csak gazdasági szakképzettséggel bíró, csak birtokkezelésre alkalmas pályázó nyerhesse el ezt az állást. Ezt a szempontot kell követnie a tanácsnak a pályázat kiírásánál és ezt a szempontot kell követnie a kommunitásnak a pályázat fölött való döntésnél.

Katonaság a választásokon.

— Saját tudósítónktól. —

Hiába kürtöli tele a világot Tisza gróf fizetett félhivatalos lapjaiban, hogy ő tiszta választást akar és az alkotmányos érzelmek megnyilatkozásának szabad utat enged — jogunk és okunk van kételkedni hangzatos mánifesztumaiban, a melyeknek igazságát lépten-nyomon meghazudtolja a gyakorlat.

Mozgositva van minden vonalon a hivatalos hatalom, és ki vannak adva a hivatali főnökökhez a szigorú titkos utázok, a melyek csak előhírnökei a mindenütt bizony várható választási visszaéléseknek. El vannak készülve ugyanis a legmesszebb menő intézkedésekre is, a melyeket nem a törvény paragrafusai, hanem a katonaság szolgálati fegyverei fognak megszabni.

A Kolozsvárt megvívandó választási harc is előre veti ijesztő árnyékát és elkészülve fehetünk a legrosszabbra. Mint teljesen megbízható forrásból értesítik a „Napló“-t, hire jár, hogy Szvacsina Géza polgármester sürgős felterjesztést küldött a belügyminiszteriumhoz, a melyben négy század gyalogság és két század lovasság kirendelését kéri a kolozsvári választás napjára a „rend“ (?) fenntartása érdekében. Ha aztán a belügyminiszter — a mi igen valószínű — megadja a katonaság kirendelésére az engedélyt, nyugodt lélekkel várhatjuk a közelgő tiszta választásokat, a melyet a rend fog jellemezni és a katonák felszuronyozott fegyverei.

* **Személyi hírek.** Hegedüs Sándor Kolozsvár város I. kerületének volt országgyűlési képviselője a tegnapi éjjeli gyorsvonattal Kolozsvárra érkezett.

* **A mai programbeszéd.** Ma délután tartja meg programbeszédét dr. Pisztor Mór I. kerületi ellenzéki képviselőjelölt a városi vigadóban, a hol előreláthatólag nagyszámú hallgatóság fog részt venni. A programbeszéd tartásán jelen lesz br. Wesselényi Miklós is, az ellenzék II. kerületi képviselőjelöltje.

* **A központi választmány ülése.** Kolozsvár város központi választmánya tegnap délután 3 órakor a városház tanácstermében Szvacsina Géza polgármester elnöksége alatt ülést tartott. A polgármester a szavazatszedő küldöttségnek ama tagjaitól, a kik nem tagjai a központi választmánynak — bevette a szokásos minta nyomán az esküt. Dr. Széchy Ákost és Pokoly Józsefet minthogy nem jelentek meg az ülésen más alkalommal fogja feleltetni. A központi választmány elhatározta végül, hogy a szükséghez képest esetről-esetre többször is fog ülésezni.

* **Nyugdíj nélküli nyugalmazott körorvos.** A napokban városunk majd minden orvosát meglátogatta egy öreges kinézésű jól öltözött uriember, aki okmányokkal igazolta, hogy harminc évig volt egy erdélyi faluban körorvos. Baleset folytán mun-

kaéptelen lett, s most kartársainak könyörödmányaiából tengeti életét. A jól megérdemelt nyugalma abból áll, hogy városról-városra jár koldulni, míg biztosabb örök nyugalmat nem ad neki az anyaföld. Ez az eset is bizonyítja, hogy mennyire időszerű volna komolyan foglalkozni a körorvosok nyugdíjának rendezésével átveheti.

* **Bocskai-ünnep.** A kolozsvári „Bethlen Gábor-kör“ ifjúsága e hónap 29-én (vasárnap) a református papnevelő-intézet dísztermében hazafias ünnepet szentel nemzeti szabadságunk nagy hőseinek, Bocskai Istvánnak, szabadság harca háromszázados évfordulója alkalmából. A nagysikerűnek ígérkező ünnepélyre eddig a védnökséget elfogadták: dr. Bartók György ev. ref. püspök, gr. Bethlen Balázs cs. és kir. kamarás, Hegedüs Sándor v. b. t. t., Simó Lajos és Szacsivay Sándor. A rendezőségnek sikerült megnyerni Tóvölgyi Margitot, ki szavalattal fog közreműködni, Nagy Károly intézeti tanárt, ki az ünnepi emlékbeszédet fogja tartani és Kovács Dezső főgymnásiumi tanárt, ki Bocskai korából való elbeszélést fog felolvasni. A részletes programot, melynek összeállításán a rendezőség most fáradozik, annak idején közölni fogjuk.

* **A hetivásár elhalasztása.** A rendezési hetivásár a jövő héten, tekintettel a január 26-ikára kifizetett képviselőválasztásokra — nem csütörtökön, hanem 28-án, szombaton fog megtartatni.

* **Lövés az utcán.** Tegnap este a Monostori-uton Gazda Kálmán Kisgereblye-utcai építész-vállalkozónak 11 éves kis fiát megtámadta egy idegen falusi legény és belőtt a jobb lábába. A sebesültet a mentők ápolás alá vették és hazaszállították szülőinek lakására. A merénylő ellen bevezették a büntügyi vizsgálatot.

* **Letartóztatott orgazda.** Babics Stefan szántó-utcai napszámost a rendőrség orgazdaság vádjá miatt letartóztatta. Lakásán nagymennyiségű élelmi cikkeket, szalonnát és zsírt találtak elrejtve, a melyeket egy kolozsvári sikeresen működő tolvajbanda helyezett el nála.

* **Öngyilkossági kísérlet.** Tegnap délután Boros közrendőr felesége ittas állapotában öngyilkossági kísérletet követett el. Egy éles konyhakéssel mellbe szurta magát, de sérülése nem veszélyes természetű.

* **Tanító és postatiszt mint bakter.** Szégyenletes, dolog, hogy Magyarországon még mindig akad község hol egy hátramaradt, bocskoros bíró uriemberket rendel ki éjjeli bakternek. Arad megyében történt, hogy Vadász község bírája kirendelte tanítóját és postamesterét soros strázsának (éjjeli bakternek). A bírónak ezen szégyenletes és megállító rendeletét a kisbíró a tanító-

val az iskolában a gyermekek előtt közölte, mire az aggkoru, már 32 éve tanítóskodó Hajdu József megbotránkozva és méltó felháborodással sietett fel a község házára s tiltakozott a bírónak ezen jogtalan rendelete ellen. Nagy Imre postamester azonban elvállalta és teljesítette a bíró rendeletét, de csak azért, hogy élvén éjjeli őri jogával, a szövetkezet korcsmájában mulatozó bíró és társait kidobhassa, amit meg is tett.

* **Gazdátlan jószág.** A Czell-féle szeszgyár udvarára egy szerszámzatlan sárga ló tévedett be tegnapelőtt éjjel. Igazolt tulajdonosa a rendőrségnél.

* **Szerencsétlenség az erdőben.** Megrendítő szerencsétlenség történt csütörtökön a szolnokdombokamegyei Komlósujfalu község erdőjében. Kecse Tódor és Keress Gergely szálfákat vágtak az erdőben, s közös erővel döngették azokat le. Az egyik szálfa azonban Keress Gergelyre dőlt s az oly súlyos sérülést szenvedett, hogy ott a helyszínén meghalt. Kecse Tódor ellen az ügyészség gondatlanságból okozott emberölés miatt vádat emelt.

* **Kéménytűz.** Tegnap este 5 és 6 óra között tüzet jelentett a tűzoltó őr. A rendőrség és a tűzoltóság azonnal kivonult özvegy Koleszár Józsefnak honvéd-utcai házához és az ott kigyúlt kémény tüzeit eloltotta.

* **A szerelmes Menykö.** Menykö Kovács János gyári munkás szerelmes volt Kis Juliska dohánygyári leányba s arra kérte, hogy vasárnap találkozzanak a monostori sörcsarnokban. A szerelmes Menykö elment a találkára, de a leányt nem találta ott. Tegnap tudta meg, hogy Juliska a találka napján egy katona pékkel mulatott egy szentpéteri korcsmában. Ezt a csufaságot úgy büntette meg Menykö, hogy tegnap este az Emke téren a leány elé ugrott, földre teperte, lábbal megrugdalta s a késével is megszabdalta. A haragos Menykö ellen megindították a büntető eljárást.

* **Szerencsét hoz-e a kéményseprő?** Erre a kérdésre határozottan tagadó választ adna Abris István hóstáti öreg gazda, a kinél balul ütött ki ez a babona. Rosszul ment a sorsa, mire jámbor hitestársa, a ki az eget hiába ostromolta buzgó könyörgésével, azt a tanácsot adta, hogy fogadjanak egy kéményseprőt kvártélyba, akkor jobbra fordul a sorsuk, mert a kéményseprő szerencsét hoz. Ugy is tett az öreg házaspár: házába vette Bucha László facér kéményseprő legényt. Csekély bérért minden járulék és kényelemmel ellátták s úgy becézgettek a kormos üdvöskét, mint valami princet. Bucha csakhamar tuda-

Telefon 395.

Üzlet

és

Műhely

Tivoli-utca,

bárá Bányfa-

palota

Ma nyílt meg Ma

UNIÓ-

gőzmosóda

Mielőtt a nagyrövidű közönség nagybecsű pártfogását ismételtén kérem, elsősorban bocsánatot kérve, miután a Redoute-házból átköltöztem nem szolgálhattam azzal a munkával, mivel 6 évi ott létem alatt; oka pedig az volt, hogy míg a jelenbeli modern berendezésű műhelyem beállítottam sok anyagi áldozatomban került, mivel gépezeteim háromszor is cseréltem, hogy a n. érdemű közönség igényeit legmesszebb menő kívánalmáig kielégíthessem. Kérve tehát a n. érdemű közönség becses pártfogását e vállalatomban, mert minden igyekezetem odafordítom, hogy pontosan és lelkiismeretesen olcsóért kiszolgálhassam. — N. érdemű közönség szives pártfogását kérve

kiváló tisztelettel: Klein Ferencz, Unio-mosóda tulajdonosa.

Üzlet: Unió-utca 24.

Telefon 395.

tára ébredt annak, hogy őt a kis ház lakói becses talizmánnak tartják, a csekély bért sem fizette, sőt tegnap úgy hálálta meg szállásadójának figyelmét, jóságát és türelmét, hogy ellopta több értékes tárgyakat, közöttük egy drága tajtékpiát. A fekete talizmán nyomtalanul eltűnt s az öreg házaspár most a rendőrséggel üldözteti a szerencsétlenséget hozó szerencsét.

AZ EGYHÁZ.

△ **Szent-Antal estély.** Holnap este 6 órakor, a Szent-Antal egyeület felolvasást rendez a római katolikus főgimnázium dísztermében. Felolvasni fog dr. Hirschler József semináriumi igazgató. „Abrahám a Sancta Clara”-ról. Macha Olga egy melodrámat, Farsang Endre joghallgató egy költeményt fog elszavalni; a „Mária ének” pedig négy vallásos éneket fog előadni.

○ **Tövölgyi Margit vendégszereplése.** Tövölgyi Margit, a kolozsvári Nemzeti Színház drámai hősnője a jövőhéten a szegedi színházban fog vendégszerepleni. A művész a Vörös talár, Monna Vanna és az Odetta című darabban fog fellépni.

A KANDALLÓ MELLETT.

Vadházasságok. Annak az általános, óriási szervezete, melyet mi társadalomnak nevezünk, létbázisa a család. Mihelyt a család ideálja s a tüzhely mellett fakadó érzések megszűnnek, az emberiség is szerezülly egymás mellett élő rajjává válik, mert a család benső világán át születik meg az a reális kapocs, mely az embert a társadalom és állam rendjébe beilleszti.

Az igazi családi életnek egy ortodox feltétele pedig a monogámházasság. Az egy asszonyrendszer, amely, amint egyuttal a férfival velészületett szertelen érzékiségnek természetes korlátozója, azonképpen kifejeződött formájává vált a civilizált világ népei jogrendjének is.

Ahol nincs meg, ott hiánya, akadály a nagyobb arányokban való továbbfejlődésnek s sokban egyesesen oka a népek versenyében való elmaradottságnak.

Természetes tehát, hogy a monogámia intézményét már ósidóktól fogva szilárd biztosítékkal vették körül s az az ellen való vétést büntetőjogi vétóval tiltották el.

Mindazonáltal a bigámia gyakori bűncselekmény. Talán azért, mert igaz ugyan, hogy az állam és társadalom jogrendjének elmaradhatatlan feltétele a monogámia, de a férfi érzékiségével korántsem egyezik ugyanazzal a harmóniával.

Rége óta mindennapos volt s fokozatosan kevesbedett, hisz a férfi s nő, a mint mind modernebb mázban fejlődtek, megtanulták egyuttal, hogy a házasság köteletén kívül is terem bőven szerelem. Vizsgálódjunk csak kissé.

A bigámia sűrű szereplése és feltűnése mellett sok monda bizonyít s nyomát lelhetjük minden népmítoszban s irodalmában.

Az Enoch Arden-témát már Tennyson előtt rég feldolgozták s még ma is ez a történet, mely a messze távolba vonuló férjről szól, a kit holtnak hisznek s a ki feleségét egy más férfi oldalán találja, kedvenc ideája a dráma- s regényíróknak.

Megint más mondák szerint voltak férfiak, a kik két asszonnyal is éltek közös és együttes bigámiaiban és arra is van elég bizonyíték, hogy hármában való házasságok is sűrűn fordultak elő.

A leghíresebb eset, mely az efajta házasságok ősmintájaként is szolgál, a gróf Gleichené. A monda szerint gróf Gleichen Ernő, mikor a XII. században nekiviharzott kereszties hadjáratba indult, 1228-ban Palesztinában török fogságba esett. A törökök rabszolgának adták el. Rabszolgasorsát azonban elviselhetővé tette az a szerelem, mely gazdája leányában, a szép Melechsalaiban olthatlanul fakadt, mikor a délceg idegent megpillantotta. A szerelmes török leány megszökött vele, áthajóztak Olaszországba, a hol a gróf egyenesen Rómába zárandokolt s ott a pápától engedélyt kapott a — másodizben való nősülésre, holott élete első párja még élt s epedve, könyhullatások között várta szerelmes urát.

Melechsala megkereszteltette magát, azután annak rendje és módja szerint hozzáadták a grófhhoz. Az új pár végül hazautazott a gróf első feleségéhez s mindhárman csendben és boldogságban éldegéltek együtt.

Mint látható a régi jó időkben való történetek általában jobban hajlanak a szentimentalizmushoz, mint a mai ridegebb idők ahol talán kissé különös szemmel nézne a régi feleség a riválisra — s a büntetőjog sem elégednék meg a pápai jóváhagyással.

Az előbbihez hasonló történet egy brandenburgi nemessel. Jagovnak hívták s szintén a kereszties hadakkal vonult a törökök ellen, ahol fogságba esett. A törökök az elfogottakat nem öldözték le, hanem inkább rabszolgákat neveltek belőlük. Jagovnak a kertészkedés jutott foglalkozásként. A gazda leánya ő belé is beleszeretett, megszökött vele, oltárhoz vezette és szép török leány Jagov első feleségével a legnagyobb egyetértésben élt közös fedél alatt.

Más francia monda is van. Hőse Gillion lovag, a ki ugyancsak a saracénok fogságába jutott, mint rabszolga jutott aztán Kairóba, ahol az egyiptomi szultánt a damaszki ellenséggel szemben oly vitézül segítette, hogy az odaadta neki leányát, Graciennet. Gillionnak volt ugyan odahaza szép kis felesége, de az egyiptomi tüzes szépség gyilkos szerelme és rabszolgasors miatt nem szólhatott ellene, kivált mikor Gracienne kedvéért ki is keresztekeltedett. Évek után tért vissza feleségével első feleségéhez. Kölcsönös megbocsátás s boldog élet hármában a sablonos vég.

Mindez inkább a mondák mesés világából való.

A történelem is azonban számtalan bigámiairól tud beszámolni, természetesen jobbára a fejedelmi udvarok scandaluése chronique rovatái alatt. A legnagyobb port verte fel annak idején a XVI. században Fülöp hesszeni fejedelem kékszakáloskodása. Ez tizenkilenc éves korában elvette egy száz némes tizenhat éves leányát, Krisztinát. A házasság boldog volt, a fejedelelem azonban egy hirtelen támadt szerelmi mamorában egy mellékházasságot is kötött. Mindkét házasság erős gyermekáldással volt kísérve. Fülöp a luteránizmusnak karjaiba vetette mugát s a fejedelelem szerelményeért Lutherék nem emeltek kifogást bigámiaja ellen.

A középkor ilyen számtalan példákat mutat, amikor a hatalmi pol-

con állóktól nem vették tulságosan komolyan a „hármában” való együttélést. — Egészen másképpen van most, mikor ma a jogrend kevésbé tűr ilyen házassági idylt.

A bigámia állapota így a mondák érzelmes s romantikusan átszőtt világában, vagy egyáltalában a régi idők titokzatos világában nem igen képezte üldözés tárgyát.

SZINHÁZ

○ **Z. Bárdi Gabi vendégszereplése.** Vendége lesz a jövő héten színházunknak. Z. Bárdi Gabi, ki mosl fejezte be a Népszínházban a „Rátartós kisasszony” főszerepében 25 estére terjedő vendégszereplését, három szerepében fog nálunk fellépni. Pénteken a „Lili”-t, szombaton a „Modell” címszerepét és vasárnap este a „Kuruc fufang”-ban Böskét játsza a művész.

○ **Ifjúsági előadás.** A 6 ik ifjúsági előadást tartják meg ma (vasárnap) délután. Színpadra kerül Göthe drámai költeménye, „Fauszt”, a három főszerepben: Tövölgyi Margittal (Margit), Szakácscsal (Mephistó) és Tompával (Fauszt). Mellettük még Szegő, Mészáros, Székely és Laczkó Aranka játszanak jelentős szerepeket. Az előadást bevezető értekezést Seprődi János ev. ref. főgimnáziumi tanár tartja.

○ **A tenorista szerződése.** Kalmár a kolozsvári Nemzeti Színház jeles tenoristája virágvasárnapjan a Janovics-féle szezon beköszöntésekor szintén eltávozik Kolozsvárról. A jó hangú énekes értesülésünk szerint három évre Makó szegedi szintársulatához szerződött.

Közzgazdaság.

Bank-közzgyűlések naplója.

Január 22-én Kolozsvármegyei bank közzgyűlése.
 „ 22-én Népbank r.-t. közzgyűlése.
 „ 22-én Korona-bank
 „ 29-én Mezőgazdasági bank és takarékpénztár r.-t. közzgyűlése.

A Mezőgazdasági bank és takarékpénztár r.-t. igazgatósága és felügyelő-bizottságának f. hóban tartott üléseiben megállapított és megvizsgált mérlegét, valamint a közzgyűlés meghívóját mai lapunk hirdetési rovatunkban találják olvasóink, mely szerint a részvényeseket közzgyűlésre e hó 29-ére hívja össze Matyás király-tér 9. sz. alatti bank helyiségébe. A közzzétett mérleg adatainak vizsgálásánál kiemelendők tartjuk, hogy a lefolyt üzleti év végével a bank váltótárcája 3 és fél millió koronán felül volt, míg takarékbetéteinek állaga megközelíti a 3 millió koronát. Ezen kiemelt számadatok is élénk bizonyoságot tesznek arról, hogy a bank ugy a hitelező, mint a tőkeelhelyező közzziség bizalmát teljesen megnyerte, a mi a bank vezetőségének körültekintő és főleg előzékeny eljárásának tulajdonítható. Ezen munkálkodás — dacára az 1904. év közzzgazdasági élet pangásának — mégis 44,390 korona tiszta nyereséget eredményezett.

A mezőgazdasági házipar előmozdítása Kolozsmegyében. Az Erdélyi Gazdasági Egylet a földmívelésügyi miniszter támogatásával a folyó év telén is hathatós tevékenységet fog

kifejteni a mezőgazdasági házipar fejlesztésére. Az idén nem tanfolyamokat fog rendezni, hanem közvetlen támogatásban fogja részesíteni az eddigi tanfolyamok azon tanulóit, akik a kosárfonás mesterségét tisztességesen megtanulták és tudják. Ezen célból a kolozsvármegyei közzziség és pedig Bács, Györgyfalva, Kalotaszentkirály, Magyar-Bikal és Magyar-fenes közzziségek erre alkalmas kisgazdáinak nyersanyagot és eszközöket oszt ki olcsó áron, még pedig olyanképpen, hogy ezeknek árán az illetőknek csak a kész kosárru eladása után kell majd kifizetniök. Gondoskodik az E. G. E. arról is, hogy mindezen közzziségekben, egyöntetűen, a kereskedelem által kívánt tömegáru készítsenek és hogy azok megfelelően értékesítsenek. Így nemcsak az ide szük viszonyu esztendőben nyújt sok embernek mőndöt a keresetre, hanem egyuttal megkedvelteti és meghonosítja a házipari foglalkozást is.

Az E. G. E. népies gazdasági előadásai. A kisgazdák szakoktatásának azt a módját, melyet a földmívelésügyi miniszter segélyezésével gazdasági egyesületeink már évek óta sikerrel végeznek, az E. G. E. az ide telen is folytatni fogja, a mennyiben 11 kolozsvármegyei közzziségben fog népies gazdasági előadásokat rendezni. Eddigél ezen előadások helyei a következőkben vannak megállapítva: Bács, Szucsák, Válaszút, Bonchida, Kalotaszentkirály, Damos, Ketesd, Magyar-Bikal, Gyalu, Magyar-Fenes és Kolozsvár. A mult év takarmánytermési viszonyai és az idei takarmányozási nehézségek következtében mindezen közzziségekben a takarmánytermesztés és a takarmányozás okszerű módjairól fognak előadások tartatni. Az előadások január 15-től kezdődnek több héten át fognak folyni.

Jdegenek naplója.

Kik érkeztek tegnap Kolozsvárra?

Now-York-szálloda. Gróf Bethlen Bálint bírtokos Gyéres, Hegedűs Sándor volt miniszter Budapest, dr. Peregényi János kir. tanácsos Budapest, Klein Lipót kereskedő Brunn, Putyker H. kereskedő Bécs, Munteán Kornél jogszigorló Gyulafehérvár, Both Kálmán közzzgabiró M.-Ujvár, Wertheinstein Aranka magánzó N.-Várad, Balásházy Olga magánzó N.-Várad, dr. Szabolcsy N. szerkesztő Budapest, dr. Szebeszy János mérnök N.-Enyed, Papp Jenő tisztviselő Dés, Racz Jakab bankpénztárnok N.-Várad, Adorján László igazgató Budapest, Pirovich József hivatalnok N.-Várad, dr. Dávidovics J. ügyvéd B.-Hunyad, Geiger Lajos kereskedő Budapest, dr. Szócs Géza tanár N.-Szeben, Hecht Testvérek keresk. Budapest.

Közzzponti szálloda. — Polákovics Gyula főerdész és neje Sárkány. Racz Jakabné és leánya hivatalnokné Nagybecskerek, Lakos Gyula és neje, kir. mérnök Pozsony, Csizsár Pál kereskedő K. Vásárhely, ifj. Nagy Ferenc kereskedő K.-Vásárhely, Darvas Mór kereskedő Nagyvárad, Gál János jegyző B.-Hunyad, Dr. Nyiri Béla ügyvéd Nagyvárad, Czilve Ferenc joghallgató Tiszaladány, Freund Mór utazó Bécs, Trilts Antal utazó Bécs, Engelmann József utazó Bécs.

Heti műsor.

Vasárnap d. u. Faust.
 Vasárnap este: Goldstein Számi.
 Hétfő: Miss Hobbs.
 Kedd: Vén leányok.
 Szerda: Hofmann meséi.
 Csütörtök: Új betanulással: Mon-
 godin ur felesége.
 Péntek: Z. Bárdi Gabi föllépésé-
 vel: Lili.
 Szombat: Z. Bárdi Gabi föllépé-
 sével: A modell.
 Vasárnap d. u.: Az orleáni szüz.

NYILTTÉR

Reggelig nyitva.

A **Jókai** kávéházban
 Jókai-u. 4. sz.
 a farsangi idény
 alatt naponta,
 éjfél után

friss korhelyleves és
 valódi szepesi tormás virsli.

Mulató közönség találkozó helye

Heimann Sándor kávész.

Reggelig nyitva.

ŐSZI ALBERT

ékszer és óra nagy-
 raktára, Kolozsvárt,
 Wesselényi M.-u. 2.
 nagy választék ezüst
 árukba. — Javítások
 felvállaltatnak.

1500 koronát keres-
 hetnek meg havonként
 intelligens, jó fel-
 lépésű egyének (nők
 is) egy nagyszabású
 új irodalmi vállalat
 terjesztésével. Kor-
 vin Mátyás Erdélyi
 könyvkereskedő Rézs-
 vénytársaság Kolozsvárt
 Deák Fer.-u. 21.

REGÉNY.

Jgézet.

— Regény. —

Irtá: Elzéar Pierre.

Roger hasztalan akart keresztül
 törni a tömegen, a mely minden
 pillanatban növekedett. Nehány ezer
 egyén törekedett a tér felé, mely
 szűk volt, valamennyit befogadni;
 minben ablakon voltak kíváncsi
 nézők és a szomszédos utcából
 még folyton érkeztek új jövevé-
 nyek.

Roger erőlködött, hogy a Toulouse
 uthoz érjen, mikor a tömegen egy-
 szerre óriási izgalom hullámzott vé-

gig; megérkezett a saraglya, az em-
 berek lábujhegyre álltak, hogy meg-
 láthassák az elíteltet.

A kalandos utasnak ugyancsak
 erős idegzete volt. De míg a nyílt
 harc nemes dolog, guillotint csak
 undort gerjesztő. Másfelé nézett.
 Tisztán kiléhetett venni a saraglya
 kerekének nyikorgását és a csend-
 örök lovainak dobogását. A tömeg-
 ből ugatott és elfojtott mormolás
 hangzott fel.

E pillanatban úgy rémlett Roger-
 nek, mintha valaki hátulról hitta
 volna. Megfordult. Tisztán hallotta
 nevét. De bizonyosan tévedett: nem
 látszott egyik szomszédján sem,
 hogy ismeri őt.

A falusi emberek kérdezősködtek
 a városi lakóktól.

— Tehát egy asszonyt ölt meg?
 kérdezte a paraszt.

— Igen, felelt egy munkás; nem
 olvasta az ujságot? Egy gyönyörű
 asszonyt.

— És miért?

— Oh, tudja; sok mindent be-
 szélnek, azt is mondták, hogy a
 kedvese volt.

— No, ez ugyan furcsán mutatta
 ki szerelmét.

— Végre itt van. Most megy az
 emelvényre Prony abbéval... Az
 szent ember. Ő szokta mindig a
 halálra ítélteteket utolsó utjokra ki-
 sérní. Milyen sápadt.

— Mind a ketten sápadtak.

Meg hiszem azt. Annak a nyo-
 morultnak nincs is rossz arca.

— Erre felé néz.

Roger nem menekülhetett el a
 párbeszéd elől. A tömeg, a melybe
 beékelődött, már nem engedett egy
 szabad mozgást sem neki. Sem
 látni, sem hallani nem akart. Egész
 gépiesen, a nélkül, hogy a kíván-
 csóság hajtotta volna erre, pusztán
 szomszédja eme szavára: „erre felé
 néz”, fejét a verpad felé fordította.

Megtántorodott.
 A hóhér legényei durván megra-
 gadták és a guillotine zsámolyára
 taszították az elíteltet; egy borzal-
 mas koppanás hallatszott mit a
 tömeg rémült mormolása követett.

Csak képzelődés volt? egy ret-
 tenetes káprázat? Roger érezte, hogy
 hideg veríték lepi el.

Megkérdezett valakit, ki úgy lát-
 szik ismerte az egész ügyet:

— Hogy hívják az elíteltet?

— Őn nem tudja?

— Hiszen két hónap óta csak
 róla beszélnek. Ez Guilmain Jean.
 Roger hátra hanyatlott.

II.

Roger, egy közeli csapszékben
 tért magához, a hova bevitték. Jó
 ideig tartott, míg össze szedte ma-
 gát és míg számot tudott adni ma-
 gának, hogy mi is történt tulajdon-
 képen. Egész kábult volt; s azt
 hitte, hogy beteges képzeletének
 szüleménye volt csak az előbb át-
 élt jelenet. Egy pillanatig azt hitte,
 hogy megőrült. Majdnem alázatosan
 felelt a hozzá intézett kérdésekre.

De látta, hogy az emberek semmi
 különöset nem találtak rajta és csak
 a kíváncsik egyikének tartják, ki a
 vér látására elájult. Ivott egy pohár
 pálinkát azokkal kik őt behozták,
 meg köszönte fáradozásait és el-
 kellett tűrnie gunyulódásait ideg-
 gyengesége miatt. Nehány perc
 múlva elment, magával vitt egy
 előző napi ujságot, mely az aszta-
 lon hevert.

(Folytatjuk).

Főszerkesztő: DR. ÓVARI ELEMÉR.

Felelős szerkesztő: SZÁSZ ÖDÖN.

Kiadó: „NAPLÓ” hírlapkiadó-vállalat

6 óra alatt

szállít

választási

zászlókat

és jelvényeket a

Viktória

zászlógyár.

Küzponti iroda VI. k.
 Andrássy-ut 1. sz.

Viktória
 Sürgőnycim: zászlógyár
 Budapest.

SZÉCHENYI KAVÉHAZ

Széchenyitér 27. szám alatt

kényelmes

mulatóhely

legjobb minőségű borok és
 kőbányai sörök ugyszinte hi-
 deg büffe kapható. — Számos
 látogatásért esedez

JÓZSA BENJÁMIN
 tulajdonos.

A Szegedi vendéglő a farsang tartama alatt egész éjjel nyitva.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség
 becses tudomására hozni, hogy Ko-
 lozsvárt, a Deák Ferencz
 utca 26 szám a.

A „SZEGEDI VENDÉGLŐ”

Összes
 helyiségei a far-
 sang tartama alatt egész
 éjjel nyitva vannak és a t. közön-
 ség rendelkezésére állanak. Tiszta ma-
 gyar konyhájára, valódi egri és celnai boraira
 felhívja a t. közönség figyelmét a tulajdonos.

Egész éjjel nyitva.

Cégtáblákat

Üvegre, vászonra és
 hádoglemezre igen ol-
 csó árak mellett készít
BELLEVÁRI MIHÁLY
 Kolozsvárt
 Kossuth-Lajos-utca 7.

Kalapkészítő műhely.

Van szerencsém a n. é. közönség b.
 tudomására hozni, hogy Kolozsváron
 Széchenyi-tér 17. szám alatt kalap-
 készítő műhelyt nyitottam.

Elvállalok kalap ujjaalakítást, tisztí-
 tást és cilinder vasalásokat és minden
 e szakmába vágó munkákat jutányos
 árak mellett.

Midőn a n. é. közönség becses pár-
 fogását előre is kérem, bátorodom
 megemlíteni, hogy eddig is Kolozsvárt,
 Széchenyi-téren egy kalap üzletben
 öt éven át, a közönség legnagyobb
 meglegedésére dolgoztam és ezt ki-
 érdemelni ezután is igyekezni fogok.

Tisztelettel:
SZABÓ JÁNOS, kalapos.

A NAPLÓ

előfizetési ára helyben és vidéken:

Egy évre 24 korona
 Fél évre 12 korona
 Negyedévre 6 korona
 Egy hóra 2 korona
 Egyes szám ára 8 fillér.
 Vidéken 10 fillér.

Stolcz Vincze

aranyműves

Mátyás király-tér 12. sz.

Készít új munkákat, átalaki-
 tásokat valamint javításokat.

Ékszert, zálogjegye-
 ket, tört aranyat és
 — ezüstöt vesz. —

Egész éjjel friss bableves

Egész éjjel friss korhelyleves

= Napló =

független politikai napilap

előfizetési ára:

Egy évre . . .	24 korona
Fél évre . . .	12 korona
Negyed évre . . .	6 korona
Egy óra . . .	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

Kapható a dohányüzletekben és minden elárúsítónál.

**A nagyszabeni
Általános Takarékpénztár**

ad jelzálogkölcsonőket, félévi (tökét és kamatokat magukban foglaló) részletekben: törtenő törlesztésre, és pedig a következő feltételek mellett:

- A 4^{3/4}% kamatláb mellett 50 évi törlesztésre: kölcsön legkisebb összege 30 000 K. — A törlesztés 100 félévi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K után — 26 K 11 f.
- B 5% kamatláb mellett 50 évi törlesztésre: a kölcsön legkisebb összege 20 000 K. — A törlesztés 100 félévi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K után — 27 K 16 f.
- C 5^{1/2}% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10 000 K.
a) 41 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 29 K 60 f.
b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 31 K 08 f.
- D 5^{3/4}% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 2000 K.
a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 31 K 84 f.
b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 37 K 47 f.
c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 65 K 05 f.
- E 6% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 34 K 98 f.
b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 39 K 81 f.
c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 45 K 05 f.
d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K után — 50 K 09 f.
- Az A. alatti kölcsönök csak földbirtokra, a B. C. D. és E. alattiak házakra is adhatók; valamennyi kölcsön — az egyszersmindenkorra 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetetik ki. — Kölcsönkérvényeket átvesznek Kolozsvárt dr. Donál Ferenc ügyvéd és Kauntz József ur (Ferenc József-ut 17. sz.)

Eladó házasztelek, szőlők és szántóföldek!

1. Dézma-utca és Pap-utca sarkán üres telek egészben vagy részletekben.
2. Rudolf-út 31. számú házasztelek egészben vagy részletekben.
3. Árpád-út 8-ik számú házasztelek, pék-üzlettel.
4. Magyar-utca 83. számú házasztelek, pék-üzlettel nagy kerttel, gazdasági épületekkel.
5. Nádas-terében egy drb. szőlő a közép lábban.
6. Brétfő- és Nádas-tere szőlők alatt uthosszában egy vonalban levő szántóföld, 40 telekre felosztható, egyenkint 222 négyszögölre, sőt nagyobb telekre is felosztható, vasuti, téglagyári, gyufagyári munkásoknak igen alkalmas, valamint a külvárosi földeseknek is. Értekezhetni: **Rucska Lajos tulajdonossal** Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 9. szám.

ÚJ ÜZLET!

Karácsonyi és újévi bevásárlásait a FRIEDMAN M.-féle üzletben Deák Ferencz-utca 5 szám alatt.

= szerezze be. =

Zománczozott kék edényekben nagy választék konyhaberendezések, üveg-áruk, china-ezüst különlegességek ugyszinte sok más dísz tárgyak stb. — Vidékre megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Nagybani vevők nagyobb ár- engedményben részesülnek.

**Pontos kiszolgálás!
SZOLID ÁRAK!**

Szolid kiszolgálás.

IZSÁK MÓR

férfi szabó terme,
Mátyás Király-tér 19. emelet.

Nagyrabecsült rendelőimet van szerencsém tisztelettel értesíteni, hogy kiténő minőségű fekete salon, hazai és valódi angol és skót szöveteim vannak raktáron, amelyekre nb. rendelőim szives figyelmét felhívom.

Kiváló tisztelettel
Izsák Mór.

B. Bak telepen!

A Nádas-fürdő során felparcellázott üres házhelyek vagy 2 szoba, konyha, kamara, kert és vízvezetékekkel felépített házak olcsó törlesztéses kölcsönrel és kedvező fizetési feltételekkel tulajdonjogilag eladók vagy 1905. július hó 1-től bérbevehetőek. A vasuti átjáró alatti saroktelken több modern uri lakás és két üzlethelyiség 1905 október 1-től bérbevehetőek.

Értekezni lehet

B. Bak Lajosnál KOLOZSVÁRTT.
Malom u. 28 sz.

ÉTKEZŐ ÉTKEZŐ

Olcsó és jó hzi koszt.

A Szt.-Lélek-utca 2 sz. alatti

ÉTKEZŐBEN

mérsékelt áron kiténő reggeli ebéd és vacsora kapható.

Az egyetemi ifjuság kedvezményes árban részesül.

Ebéd és vacsora előfizetés egy óra 16 forint, hetenként négy tál étellel.

Olcsó és jó házi koszt.

Sécfalvi Gyártás Juliska

Balaton

kávéházába Emketér, a farsangi idény alatt naponta éjjel után

friss korhelyleves, valódi szepesi tormás virsli és kassai sonka kapható.

A mulató közönség találkozó helye. Reggelig nyitva

Uj szücs-üzlet Budapestről.

Tisztelettel tudatjuk a n. érd. közönséggel, hogy Kolozsvárt, Jókai-u. 2. sz. a. egy dusan rendezett

szücs-üzletet

nyitottunk és azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a legmagasabb igényeknek is meg tudunk felelni. Elvállalunk e szakmába vágó mindennemű szörme munkákat, átalakításokat és javításokat a legjutányosabb árban. Kész női garnitúrák is kaphatók.

Szives pártfogást kér

Józsa J. és Társa.

Uj szücs-üzlet Budapestről.

Uj cipész-üzlet.

Széchenyi-tér 26. sz. a Benigni-féle házban a mai kor legmagasabb izlésének és minden igényeket kielégítő új **cipész-üzletet** nyitottam. Felelősség mellett készítek úgy női, mint férfi cipőket mérték után.

A nálam készült cipőket díjtalanul javítom.

Szives pártfogást kér

tisztelettel

Salamon Lázár
divat cipész-mester.

Telefonsz. 538. — Telefonsz. 538.

Banács Flórián cukrász,

Kolozsvár Wesselényi Miklós-utca 14.

Ajánlom lakodalmakra való tortáimat. Vidékre **ingyen** csomagolás.

Továbbá: Czukorkáimat Párizsi süteményeim Fagylalt Parfi Krémek Szulezok.	Továbbá: Kiténő Ligörjeimet és Thea, Csokoládé és Tejes-kávésat, a legjutányosabb ár mellett.
---	---

Régi erdélyi borok

Unió-utca 7. szám alatt.

Szilvási, hadrvi, rózsamáli stb. a Benigni pinczéből palackozva és hordóval olcsón eladók.

Asztali borok 90 fillér., 1 kor. 20 fillér árban üveggel együtt literenként ugyanott kaphatók. Rendelés hához küldetik. — Telephon szám 531. Üvegek visszavételnek.

TRISKA J.

zongora-raktára

Kolozsvárt, Sétatér-utca (Saját ház)

Zongorák, pianinok, harmoniumok és czimbalmok gyári áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek becserélését, javítását, hangolását, helyben és vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható. Ára **1100** korona.

Bármikor megtekinthető!

B. BAK SÁNDOR

7 1-20

épület és műlakatos

KOLOZSVÁRT, Malom-u. 28. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Malom-utca 28. szám alatt atyám B. Bak Lajos gyártelepén a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

épület- és műlakatos-műhelyt

nyitottam. — Elvállalok minden a fémipar körébe tartozó munkákat, u. m.: diszkapukat, baikon-, lépcső- és sirkerítéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb stilszerű kivitelben; továbbá épületvasalásokat, vasfedélszerkezeteket. Butor-díszművasalásokat, műkovácsolt luszterek, lámpák, virág-asztalok vasból sárga- és vörösréz-ből vagy nickelézve, adott vagy általam készített rajz szerint.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve vagyok

Telefon 120.

kiváló tisztelettel

B. Bak Sándor műlakatos.

◆ Rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálok. ◆

Javításokat gyorsan és pontosan eszközölök.

Vidéki megrendelésekre azonnal válaszolok.

Olvassa és csodálja!

Teszler Károly

divatkereskedőnél Wesselényi-Miklós- (Hid)-utca 11. sz. alatt,

ma naptól fogva eladásra kerülnek: Remek tenisz flanelek 14, 16 kr. — Zefírek, kartonok, szatinok és baűsztok 9 krajczártól kezdve. — Legújabb divatu barchetek 13, 19, 25, 30 kr. — Valódi francia flanelek, legdivatosabb desjsineken 25, 30, 35 kr. — Dupla széles ruhaszővetek 15 krtól kezdve. — Va ódi angol szövetek 140 centi széles 38, 45, 56, 76, 95, 1.10, 1.30 kr. — Vi-har-loden 85 centim. széles 28, kr., 120 centim. széles 43 kr. — Cibelin szövetek 120 és 140 centim. széles 60, 70, 80 kr. — Vászna, chiffonok, kész fehérneműk, ágyterítők, fegyházban kötött harisnyák és még sok fel nem sorolható cikkek, olcsó árak mellett.

Maradékok, nagy választékban.

Ujhelyi M. és Tsa

könyvnyomdája

Kolozsvár,

Jókai-utca 15. szám.

Elkészítetnek mindennemű nyomtatványok a legújabb és legdiszesebb kiállításban jutányos árakon

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

Telefon szám 379.

Egy finom fehérnemű varrónő lakik: Linczeg-u. 9. sz.

Eladó

egy házas telek a monostori utcában.

Ujonnan épült, 6 szoba, 3 konyha, fürdőszoba és melléképületekkel, nagy gyümölcsös kerttel

15,500 koronáért.

4000 kor. készpénz, a többi amortizált kölcsön.

10 évig adómentes.

Értekezhetni a kiadóban.

Hirschfeld Sándor

elsőrendű fűszer- és csemege-kereskedése —

Mátyás király-tér.

KOLOZSVAR.

Távbeszélő állomás 53.

Ajánlja a n. é. közönségnek dúsan berendezett fűszer- és csemege-árúit, nagy választékban Magyar Cognac, legolcsóbb 1 nagy palack 2.40 = 1 frt 20 kr. Kitűnő minőségű Erdélyi szilvórium és seprő pálinka. Magyar Likörök. Finomított tiszta szesz. Magyar és Angol rumok. Legfinomabb teák. Magyar gyártmányú tea-sütemények. Asztali, pecsenye, gyógy- és pezsgőborok. Kőbányai sörök.

Kugler H. budapesti udvari cukrázda, cukorka és süteményeinek egyedüli raktára.

Kérve nagybecsű pártfogását

Hirschfeld Sándor.

30-1-5

1 kiló pergett kávé 2 kor. 80 = 1 frt 40 kr.

1 kiló finom kávé 2 kor. 40 = 1 frt 20 kr.

Közgyűlési meghívó.

A „Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság”

K O L O Z S V Á R T,

1905. évi januárius hó 29-én d. e. II órakor saját helyiségében (Mátyás király-tér 9. sz., Br. Jósika palota) tartja meg

X-ik évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

T á r g y s o r o z a t:

1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. A mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvény megadása felett határozathozatal.
4. Felügyelő-bizottsági tagok választása.
5. Indítványok.

a) Az igazgatóság által megállapított és a felügyelő-bizottság által megvizsgált eredeti évi mérleg a közgyűlés elé terjesztendő eredeti jelentéssel együtt, az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthető.

b) Tisztelettel felkérjük a részvényeseket, kik a közgyűlésen résztvenni s jogaikat érvényesíteni akarják, az alapszabály 12. §-a értelmében részvényeiket a közgyűlés megtartása előtt 3 nappal az intézet pénztáránál a hivatalos órák alatt letétbe helyezni szíveskedjenek.

Kolozsivárt, 1905. január hó 8.

A „Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság” igazgatósága.

P i g y e l m e z t e t é s !

Z Á R S Z Á M A D Á S.

VAGYON

Mérleg-számla 1904. december 31-én.

TEHER

159	Pénztárkészletben					39	Részvénytökében			200000	—
	a) Készpénzben	98637	32			110	Tartaléktökében			90000	—
171	b) Osztr.-M. Bank girón .	30159	48			143	Letételekben			10000	—
150	c) Póstatakarékpénztárban	3161	13	131957	93	130	Fel nem vett osztalék			619	50
157	Váltókban			3666128	26	158	Betételekben			2861290	34
73	Értékpapirokban			*127880	50	134	Vizleszámított váltókban			764663	82
167	Ingatlanokban			22754	95	118	Átmeneti tételekben			4500	—
80	Felszerelésekben	2600	—				Tiszta nyereség			44390	19
	felszerelésekből leírás	300	—	3300	—						
144	Biztosítéki letételekben			10000	—						
146	Előlegekben			2620	46						
	Adósok folyó számlán fedezettel			1821	75						
				3975463	85					3975463	85

* Ebből állampapír 102060.— kor.

TARTOZIK

Veszteség- és Nyereség-számla.

KÖVETEL

140	Betétek utáni kamatokért			112127	43	142	Leszámított váltók utáni kamat			228175	94
153	Betét kamat adóért			11212	72	122)	Folyó számla és különf. kamat			3191	19
99	Ház- és tisztii lakbérért			4110	—	174)	Adómentes értékpapír kamat			5474	29
147	Személyzet fizetésért			15580	—	168	Ingatlan jövedelme			475	—
148	Vizleszám. váltók utáni kamat			36179	48		Nyereség áthozat			2332	45
135	Üzleti költségért			6862	56						
165	Adó- és illetékért			8886	49						
80	Feleszerelések után leírás			300	—						
	Tiszta nyereség			44390	19						
				239648	87					239648	87

Kolozsivárt, 1904. december hó 31-én.

Ferenczy Gyula s. k.,
ig. tag, vezérigazgató.Péterfi Zsigmond s. k.,
ig. tag, h. elnök.Bárán Lajos s. k.,
czéj. főkönyvvezető.Betegh Péter s. k.,
ig. tag.Szerday Aladár s. k.,
ig. tag.Gajzágó Manó s. k.,
ig. tag.Dr. Novák István s. k.,
ig. tag.Ifj. Csiky József s. k.,
ig. tag, pénztáros.

Ezen vagyonmérleg, veszteség- és nyereség-számlát az üzleti könyvekkel összehasonlítva megegyezőknek találtuk:

Kolozsivárt, 1905. januárius hó 7-én.

Merza Lajos s. k.,
f. biz. tag.Sándor József s. k.,
f. biz. elnök.Dr. Farkas Géza s. k.,
f. biz. tag.

Nyomatott Ujhelyi M. és Társa könyvnyomdájában Kolozsivárt, Jókai-utca 15.